

Maahanmuuttajat ja yrittäjyys

- tilastoja, tukea ja tarinoita Etelä-Savosta

Tiina Tervaniemi (toim.)

Welcome to

**GROW
IDEAS**

MAAHANMUUTTAJAT JA YRITTÄJYYS

tilastoja, tukea ja tarinoita Etelä-Savosta

Tiina Tervaniemi (toim.)

MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU

MIKKELI 2016

D: VAPAAMUOTOISIA JULKAISUJA – FREE-FORM PUBLICATIONS 70

MAMK

University of Applied Sciences

© Tekijä(t) ja Mikkelin ammattikorkeakoulu

Kansikuva: Manu Eloaho

Paino ja taitto: Grano Oy

ISBN: 978-951-588-546-3 (nid)

ISBN: 978-951-588-547-0(PDF)

ISSN: 1458-7629

julkaisut@xamk.fi

ESIPUHE

Yrittäjyydestä on tullut varteenotettava vaihtoehto muuttuvilla työmarkkinoilla. Itsensä työllistäminen eri muodoissaan on jatkossa yhä merkittävämpi vaihtoehto myös maahanmuuttajille. Ulkomaalaistaustaisten henkilöiden osuus on viime aikoina kasvanut koko Euroopassa, mukaan lukien Suomessa. Lukuisissa keskusteluissa on noussut esille uusien työvoimaresurssien tehokkaampi hyödyntäminen, mutta maahanmuuttajien työmarkkinoille pääsy on ollut ja tulee edelleen olemaan haasteellista muun muassa puutteellisen kielitaidon vuoksi. Yrittäjyys voi olla yksi vaihtoehto myös maahanmuuttajille, ja esimerkkejä onnistumisista on jo olemassa. Suomessa yrittäjyydelle on hyvät lähtökohdat, ja esimerkiksi julkisia tukipalveluita on hyvin tarjolla, mutta viimeisimpien selvitysten mukaan tietoisuus näistä palveluista ei välttämättä ole levinnyt riittävästi maahanmuuttajien keskuuteen. Lisäksi maahanmuuttajayrittäjät ovat ennemminkin kokeneet tarvetta verkottumiseen kantaväestöön kuuluvien yrittäjien kanssa. Yrittäjyyden uudet muodot, kuten digitaalinen yrittäjyys ja kevytyrittäjyys, tarjoavat uudenlaisia mahdollisuuksia perinteiselle yrittäjäpolulle. Hyötyjä on varmasti myös yhteiskunnallisesta näkökulmasta, kun maahanmuuttajayrittäjät rakentavat yrittäjyyttä omien verkostojensa kautta. Tällöin kasvatetaan parhaimmillaan koko yhteiskunnan kilpailukykyä, löydetään uusia markkina-alueita ja lisätään työllisyyttä.

Julkaisu sisältää neljä artikkelia, jotka kuvaavat yrittäjyyttä, sen tilannetta ja siihen liittyviä tukipalveluita Etelä-Savossa erityisesti maahanmuuttajanäkökulmasta. Yksi artikkeleista keskittyy nimenomaan maahanmuuttajayrittäjien tarinoihin, ja sen tarkoituksena on nostaa esille maahanmuuttajien yrittäjyyteen liittyviä onnistumisia ja haasteita. Koko julkaisun tavoitteena on tuoda esille yrittäjyyttä tilastojen ja tarinoiden avulla sekä esitellä yrittäjyyteen liittyviä julkisia tukipalveluita. Lisäksi julkaisussa halutaan nostaa esiin digitalisaation mukanaan tuomia muutoksia yrittäjyyteen liittyen sekä avata lyhyesti digitaalisen yrittäjyyden käsitettä.

Tämä julkaisu liittyy Mikkelin ammattikorkeakoulussa toteutettavaan ESR-rahoitteiseen ”Yrittäjyyspolku työelämään – EntreEtelä-Savo” hankkeeseen, jossa valmennetaan Etelä-Savossa asuvia maahanmuuttajia ja kantaväestöä yrittäjyyteen. Lisäksi hankkeen tavoitteena on lisätä valmennuksen kautta tietoa yrittäjyydestä sekä edistää verkottumista. Hanketta rahoittaa Etelä-Savon ELY-keskus Euroopan sosiaalirahastosta, ja se toteutetaan 1.9.2015–31.8.2017. Julkaisua voidaan käyttää myös esimerkiksi yrittäjyyteen liittyvien valmennusten tukimateriaalina sekä yleisemmin yrittäjyystiedon levittämiseen maahanmuuttajanäkökulmasta.

Mikkelissä 20. kesäkuuta 2016

Tiina Tervaniemi

Projektipäällikkö

Yrittäjyyspolku työelämään – EntreEtelä-Savo hanke

KIRJOITTAJAT

Pertti Kiuru

FM, vanhempi tutkija, Aalto-yliopisto Kauppakorkeakoulu

Elena Mochnikova

Tradenomi, projektikoordinaattori, Mikkelin Ammattikorkeakoulu

Mikhail Nemilentsev

KTT, lehtori, Mikkelin Ammattikorkeakoulu

Tiina Tervaniemi

KTM, projektipäällikkö, Mikkelin Ammattikorkeakoulu

SISÄLTÖ

YRITYSTOIMINTA, YRITTÄJYYS JA MAAHANMUUTTAJAT ETELÄ-SAVOSSA	7
– tilastaselvitys ulkomaalaistaustaisen väestön määrästä ja yrittäjyydestä Etelä-Savossa	

Pertti Kiuru

MAAHANMUUTTAJAYRITTÄJIEN TARINOITA ETELÄ-SAVOSTA	19
---	-----------

Elena Mochnikova

JULKISET YRITYSPALVELUT MAAHANMUUTTAJAYRITTÄJÄN TUKENA.....	27
--	-----------

Tiina Tervaniemi

YRITTÄJYYDEN UUDET MUODOT: DIGITAALINEN NÄKÖKULMA.....	35
---	-----------

Mikhail Nemilentshev

YRITYSTOIMINTA, YRITTÄJYYS JA MAAHANMUUTTAJAT ETELÄ-SAVOSSA

– tilastaselvitys ulkomaalaistaustaisen väestön määrästä ja
yrittäjyydestä Etelä-Savossa

Pertti Kiuru

I Johdanto

Tausta ja tavoitteet

Tässä selvityksessä kartoitetaan olemassa olevan tilastoaineiston pohjalta väestön, työvoiman, yritystoiminnan ja yrittäjyyden kehitystä Etelä-Savossa. Vertailua tehdään suomalaistaustaisten ja ulkomaalaistaustaisten väestöryhmien välillä sekä Etelä-Savon ja koko Suomen välillä. Aluksi luodaan suppea katsaus koko väestön ja ulkomaalaistaustaisen väestön määrän kehitykseen Etelä-Savossa ja koko Suomessa. Tämän jälkeen tarkastellaan ulkomaalaistaustaisen väestön määrää ja yrittäjyyttä muutamien niitä kuvaavien tekijöiden avulla.

Tilastoaineiston rajoitukset

Ulkomaalaistaustaisen väestön määrästä ja jakautumisesta alkuperämaan mukaan on saatavissa hyvin tietoa aina kuntatasolle saakka. Tuoreimmat tiedot ovat vuodelta 2014.

Väestön pääasiallisen toiminnan ja sosioekonomisen aseman osalta tietojen saanti on huomattavasti hankalampaa. Koko maan osalta tietoja on saatavilla aina vuoteen 2014 asti, mutta vuoden 2014 tarkemmat aluekohtaiset tiedot ovat tulossa aikaisintaan huhtikuun loppupuoliskolla. Tuoreimmat aluekohtaiset tiedot väestön pääasiallisesta toiminnasta ja sosioekonomisesta asemasta ovat siis vuodelta 2013.

Ulkomaalaistaustaisen väestönosan tilastointia on vaikeuttanut määrittelyjen hajanaisuus. Aikaisemmin käytettiin yleisesti äidinkieleen perustuvaa määrittelyä. Tilastokeskuksessa on kuitenkin otettu käyttöön syntyperä-luokitus vuonna 2012. Kaikille Suomessa asuville on siten määritetty syntyperä ja taustamaa. Tämä luokittelu antaa ulkomaalaistaustaisen väestönosan tilastoinnille huomattavasti aikaisempaa luotettavamman pohjan. Valitettavaa on vain, että tämän määrittelyn pohjalta tehtyjä tilastoja on vielä niukasti. Tässä selvityksessä on käytetty pääsääntöisesti Tilastokeskuksen väestötilastoja sekä yritystilastoja (vuoden 2011 tietoja).

Lähteenä on käytetty myös tuoretta julkaisua Ulkomaista syntyperää olevien työ ja hyvinvoin-

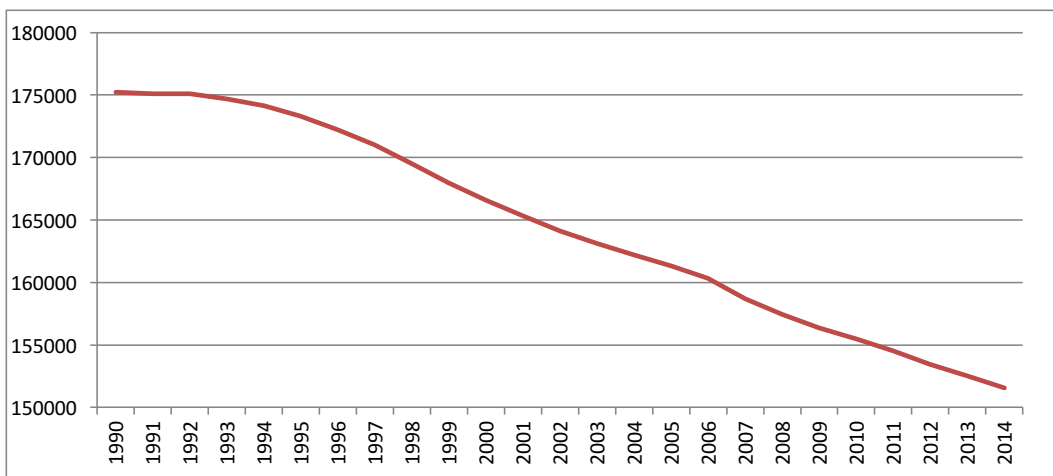

ti (UTH) Suomessa 2014 (Nieminen et al. 2015). Kyseiseen julkaisuun on koottu eri alojen asiantuntijoiden artikkelit UTH-tutkimuksen perustuloksista. Tutkimuksesta saa alueellista tietoa ulkomaalaistaustaisen väestön muuton syistä, koulutuksesta, työllisyysasteesta, yrittäjyydestä, alityöllisyydestä ja ei-työllisyydestä. Aluejako on aineiston rajallisuuden vuoksi varsin karkea. Suomi on jaettu siinä neljään alueeseen, joista Etelä-Savo sisältyy Pohjois- ja Itä-Suomeen.

2 Väestö

Etelä-Savon väestö

Kuviossa 1 on kuvattu Etelä-Savon koko väestömäärän kehitystä vuodesta 1990 vuoteen 2014. Väestö on Etelä-Savossa vähentynyt koko tarkastelukaudella runsaasta 175 000 hengestä hieman yli 150 000 henkeen. Väestömäärä on siis vähentynyt lähes 15 prosenttia. Suomen maakunnista vain Kainuussa väestö on tarkastelukaudella vähentynyt nopeammin kuin Etelä-Savossa. Vastaavana ajanjaksona koko Suomen väestö on puolestaan kasvanut lähes 10 prosenttia.

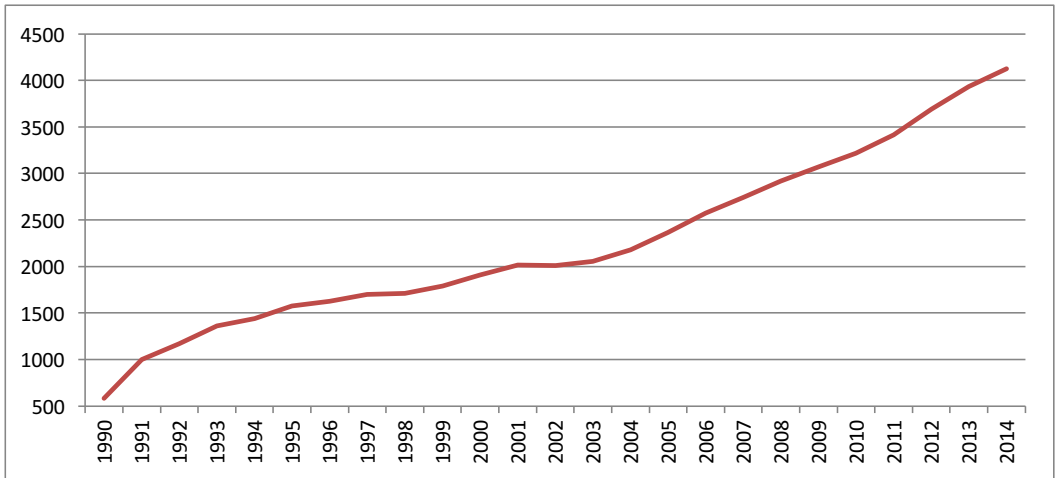
Kuvio 1. *Etelä-Savon väestömäärä (henkeä) vuosina 1990–2014.*
(Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot)

Etelä-Savon ulkomaalaistaustainen väestö

Väestön määrä

Kuviossa 2 on kuvattu Etelä-Savon ulkomaalaistaustaisen väestön määrän kehitystä vuodesta 1990 vuoteen 2014. Ulkomaalaistaustaisen väestön määrä on Etelä-Savossa kasvanut koko tarkastelukaudella runsaasta 500 hengestä runsaaseen 4 000 henkeen eli noin seitsenkertaiseksi. Koko Suomen ulkomaalaistaustaisen väestön määrä on vastaavana ajanjaksona kasvanut hie- man nopeammin, noin 8,5-kertaiseksi.

Ulkomaalaistaustaisen väestön osuus on kasvanut Etelä-Savossa 0,3 prosentista 2,7 prosenttiin ja koko Suomessa 0,8 prosentista 5,9 prosenttiin vuosina 1990–2014. Suomen maakunnista ulkomaalaistaustaisen väestön osuus oli vuonna 2014 suurin Ahvenanmaalla ja Uudellamaalla, molemmissa yli 10 prosenttia. Seuraavan ryhmän muodostivat 5–6 prosentin osuudella Var- sinais-Suomi, Kymenlaakso, Etelä-Karjala ja ruotsinkielinen Pohjanmaa. Pirkanmaalla, Kan- ta-Hämeessä, Päijät-Hämeessä ja Pohjois-Karjalassa osuus oli 3–4 prosenttia. Alle kolmen pro- sentin osuuteen Etelä-Savon ohella jäivät muut vielä mainitsemattomat maakunnat.

Kuvio 2. *Etelä-Savon ulkomaalaistaustaisen väestön määrä (henkeä) vuosina 1990–2014. (Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot)*

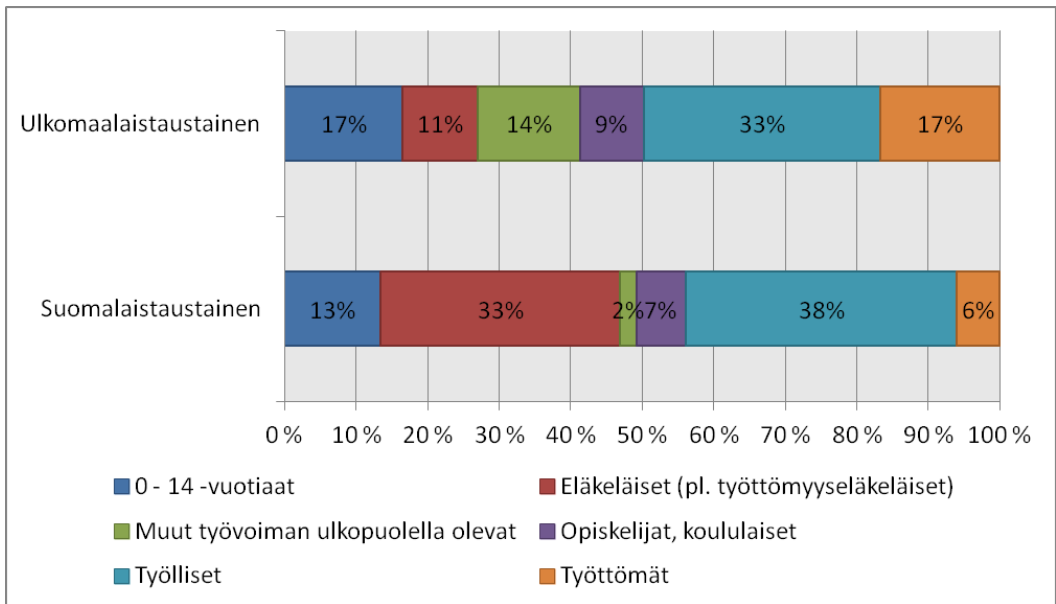
Etelä-Savon ulkomaalaistaustaisen väestön suurimmat yksittäiset alkuperämaat vuonna 2014:

Entinen Neuvostoliitto	1 592	39 %
Viro	326	8 %
Venäjä	270	7 %
Myanmar	213	5 %
Thaimaa	158	4 %
Afganistan	145	4 %
Turkki	134	3 %
Saksa	117	3 %
Entinen Jugoslavia	99	2 %
Entinen Sudan	75	2 %
Muut maat	994	23 %

Entisestä Neuvostoliitosta ja Venäjältä tulleet maahanmuuttajat muodostavat yhdessä lähes puolet Etelä-Savon ulkomaalaistaustaisen väestön määrästä. Eri maista tulleiden osuudet ovat vuodesta 1990 lähtien vaihdelleet jonkin verran. Entisestä Neuvostoliitosta ja Venäjältä tulleiden yhteenlaskettu osuus oli 2000-luvun taitteessa suurimmillaan noin 55 prosenttia. Entisestä Jugoslaviasta tulleiden osuus oli 1990-luvun puolivälissä noin 15 prosenttia. Aasialaistaustaisten osuus on kasvanut tasaisesti vuoden 1990 noin viidestä prosentista 20 prosenttiin vuonna 2014. Myös virolaistaustaisten osuus on ollut kasvussa koko tarkastelukaudella.

Väestön pääasiallinen toiminta

Kuviossa 3 on esitetty Etelä-Savon suomalaistaustaisen ja ulkomaalaistaustaisen väestön jakautuminen pääasiallisen toiminnan mukaan vuonna 2013. Ulkomaalaistaustaisessa väestössä on suomalaistaustaiseen väestöön verrattuna enemmän 0–14-vuotiaita sekä olennaisesti enemmän muita työvoiman ulkopuolella olevia ja työttömiä. Suomalaistaustaiseen väestöön kuuluu taas selvästi enemmän työllisiä ja erityisesti eläkeläisiä. Eläkeläisten suuri määrä ja määrän jatkuva kasvu tulee pystyä korvaamaan, sillä se vähentää koko ajan työvoiman määrää. Nykyinen työllisyystilanne, jossa työttömyys on suurta, ei vielä vaikeuta työpaikkojen täyttämistä, mutta talous- ja työllisyystilanteen parantuessa edessä voi olla työvoimapula, jota voitaisiin helpottaa ulkomaalaistaustaista väestöä työllistämällä. Ulkomaalaistaustaisessa väestössä on näiden lukujen valossa siis enemmän työllistyvyyseptentiaalia kuin suomalaistaustaisessa väestössä.

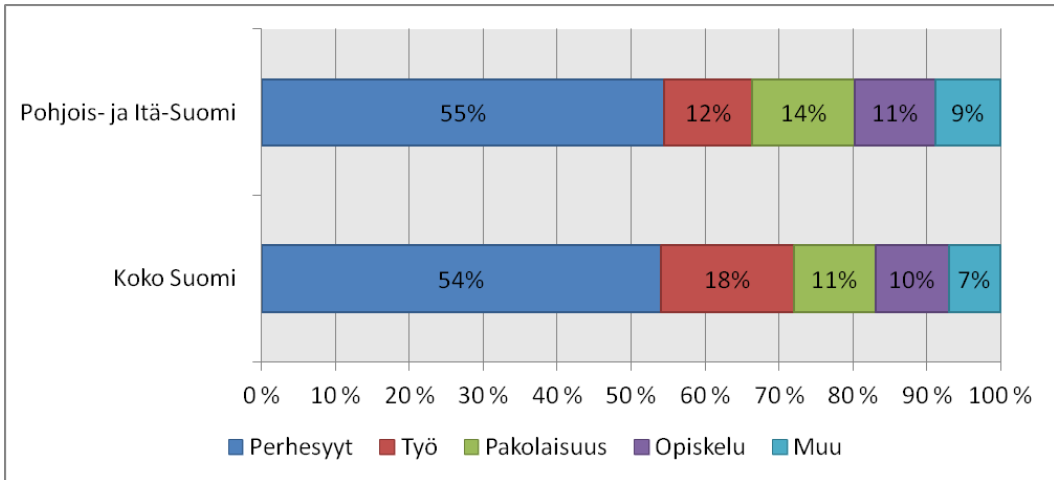
Kuvio 3. Etelä-Savon suomalaistaustaisen ja ulkomaalaistaustaisen väestön jakautuminen (%) pääasiallisen toiminnan mukaan vuoden 2013 lopussa.
(Lähde: Tilastokeskus, väestötilastot)

Pohjois- ja Itä-Suomen ulkomaalaistaustainen väestö

Tämän luvun aineisto perustuu julkaisuun Ulkomaista syntyperää olevien työ ja hyvinvointi (UTH) Suomessa 2014 (Nieminen et al. 2015). Mukaan on otettu kaikki ne taustatekijät, joista on saatu alueelliset tiedot Pohjois- ja Itä-Suomen osalta sekä vertailutiedot koko maasta.

Muuton syy

Kun tarkastellaan maahanmuuton syitä (kuvio 4), havaitaan, että Pohjois- ja Itä-Suomeen muuttaneet ovat useammin pakolaisia kuin koko maassa keskimäärin. Sen sijaan työperäinen maahanmuutto on ollut Pohjois- ja Itä-Suomeen harvinaisempaa kuin koko maahan keskimäärin. Tämä lienee ainakin osittain seurausta kiintiöpakolaisten sijoittamispolitiikasta, jossa kiintiöpakolaiset sijoitetaan tasaisemmin koko maan alueelle. Yleisesti ottaen maahanmuuttajat ovat sijoittuneet ja hakeutuneet Etelä-Suomeen sekä suurimpien kaupunkien lähialueille. Tämä pätee erityisesti työperäiseen maahanmuuttoon.

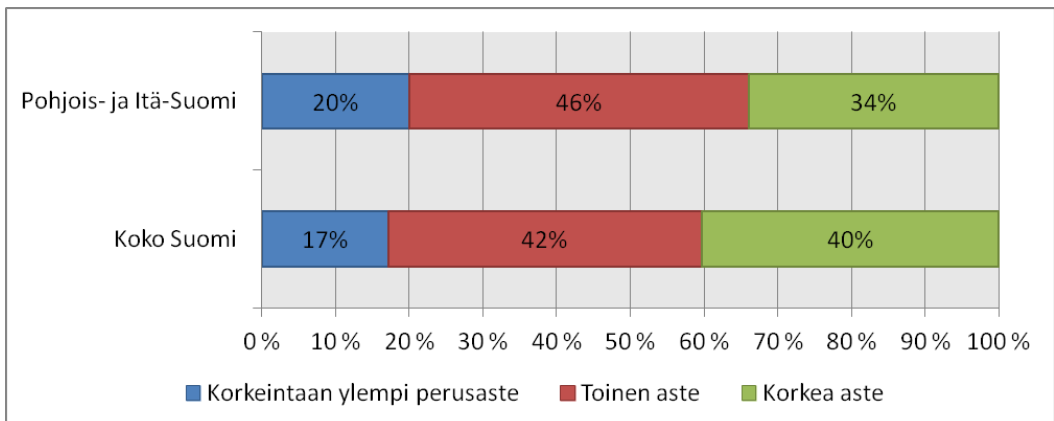

Kuvio 4. Ulkomailla syntyneen ulkomaalaistaustaisen 15–64-vuotiaan väestön maahanmuuton tärkein syy vuonna 2014. (Lähde: Nieminen et al. 2015)

Koulutus

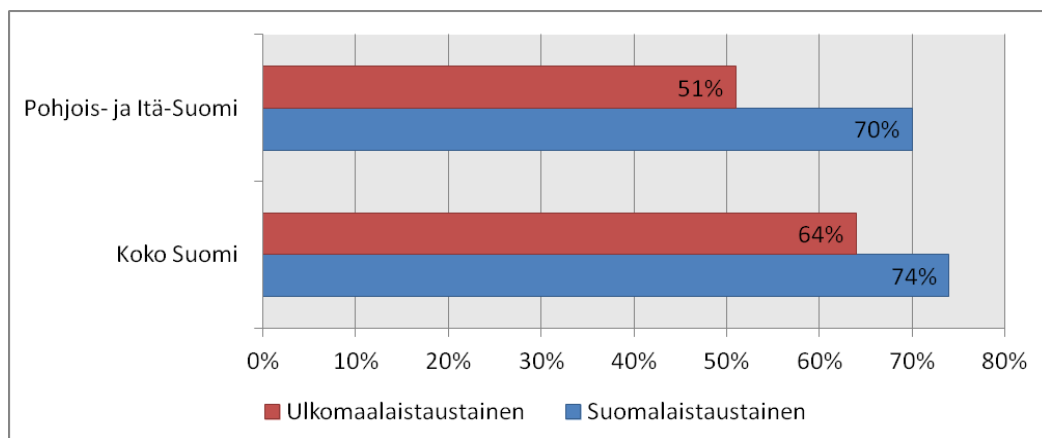
Ulkomaalaistaustaisen väestön koulutukselta Pohjois- ja Itä-Suomi eroaa koko maasta melko vähän (kuvio 5). Ulkomaalaistaustaisen väestön koulutustaso on Pohjois- ja Itä-Suomessa jonkin verran matalampi kuin koko maassa keskimäärin.

Kuvio 5. Ulkomaalaistaustaisen 25–54-vuotiaan väestön koulutusrakenne vuonna 2014 (pl. ”koulutustieto tuntematon”). (Lähde: Nieminen et al. 2015)

Työllisyysaste

Ulkomaalaistaustaisen väestön työllisyysaste on alhaisempi verrattaessa Pohjois- ja Itä-Suomea koko maahan keskimäärin tai ulkomaalaistaustaista väestöä alueen suomalaistaustaiseen väestöön (kuvio 6). Koko maassa ulkomaalaistaustaisen väestön työllisyysaste on suomalaistaustaiseen väestöön verrattuna kymmenen prosenttiyksikköä alhaisempi. Pohjois- ja Itä-Suomessa vastaava ero on 19 prosenttiyksikköä. UTH-tutkimuksen (Nieminen et al. 2015) mukaan ero muodostuu nimenomaan naisten työllisyysasteessa. Ulkomaalaistaustaisten miesten työllisyysaste on vain hieman suomalaistaustaisia alhaisempi.

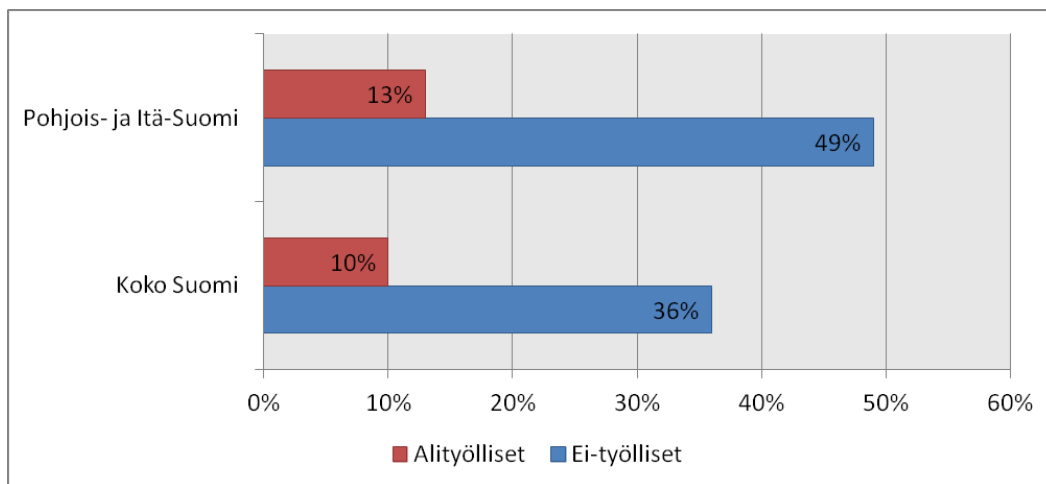

Kuvio 6. 20–64-vuotiaan ulkomaalaistaustaisen ja suomalaistaustaisen väestön työllisyysaste (%) vuonna 2014. (Lähde: Nieminen et al. 2015)

Alityölliset ja ei-työlliset

Työvoimatutkimuksessa alityöllisiksi kutsutaan henkilöitä, jotka tekevät osa-aikatyötä vain siksi, että he eivät ole löytäneet koko-aikatyötä, ovat olleet työvoimatutkimuksen tutkimusviikolla koko viikon poissa työstä lomautuksen tai töiden puutteen takia tai ovat työskennelleet työvoimatutkimuksen tutkimusviikolla tavallista vähemmän työn puutteen vuoksi. Ei-työllisiä ovat työttömät sekä työvoiman ulkopuolella oleva väestö (esimerkiksi opiskelijat, varusmiehet, eläkeläiset ja kotona lapsia hoitavat vanhemmat).

Kuvion 7 mukaan ulkomaalaistaustaisessa väestössä alityöllisten osuus on Pohjois- ja Itä-Suomessa kolme prosenttiyksikköä suurempi kuin koko maassa keskimäärin. Ei-työllisten osalta tilanne on samanlainen, mutta ero on 13 prosenttiyksikköä.

Kuvio 7. Alityöllisten osuus (%) 15–64-vuotiaista ulkomaalaistaustaisista työllisistä ja ei-työllisten osuus (%) ulkomaalaistaustaisista 20–64-vuotiaista vuonna 2014. (Lähde: Nieminen et al. 2015)

3 Yritykset ja yrittäjyys

Yrityksistä ja yrittäjyydestä on saatavissa varsin niukasti tietoa erikseen ulkomaalaistaustaisen väestön osalta Etelä-Savossa. Yrityksistä on saatavissa muutama suuntaa-antava tieto vuodelta 2011 ja yrittäjyydestä vuodelta 2013.

Yritykset

Vuonna 2014 Etelä-Savossa oli Tilastokeskuksen alueellisen yritystoimintatilaston mukaan 13 835 yritysten toimipaikkaa. Ne työllistivät 32 239 henkilöä, ja niiden liikevaihto oli lähes 5,4 miljardia euroa.¹

Tilastokeskuksessa on Jouko Rajaniemen toimesta tehty erillisselvityksiä ulkomaalaistaustaisista yrityksistä, joista tuorein koskee vuotta 2011. Seuraavat tiedot perustuvat ulkomaalaistaustaisten yritysten tilastoon vuodelta 2011 maakunnittain sekä ulkomaalaistaustaisten yritysten määrällisesti suurimman toimialan eli ravintola-alan maakuntakohtaiseen tilastoon vuosilta 2008–2011. Yksikköinä tilastoissa ovat yrityksen alueella sijaitsevat toimipaikat.

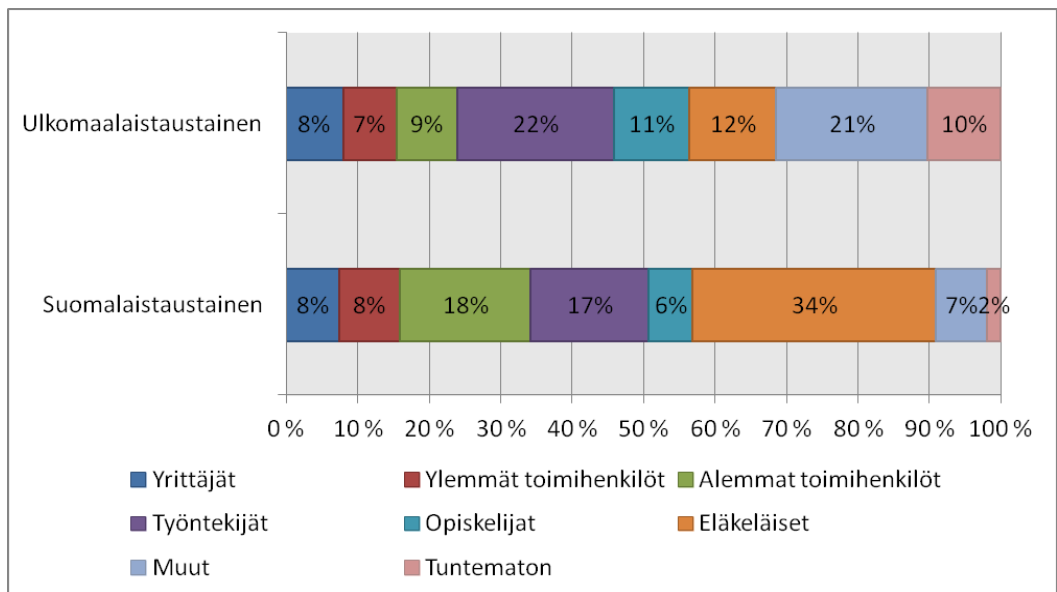
Vuonna 2011 Etelä-Savossa oli 111 ulkomaalaistaustaisen yrityksen toimipaikkaa. Ne työllistivät 163 henkilöä, ja niiden liikevaihto oli noin 16,5 miljoonaa euroa. Etelä-Savon osuus koko

¹ Yritystoimintaa koskevan aikajanalan laatimista vaikeuttaa se, että Tilastokeskuksen alueellinen yritystoimintatilasto on uusi, ensimmäistä kertaa vuoden 2013 tiedoista julkaistu tilasto. Se ei ole vertailukelpoinen aikaisempia vuosia koskeneen, samaa aihetta käsitelleen tilaston kanssa. Esimerkiksi Etelä-Savossa toimi-paikkojen määrä on aikaisemmassa tilastossa vuosilta 2007–2012 ollut noin 10 500. Toimipaikkojen määrän kasvu on kohdistunut käytännössä kahdelle päätoimialalle: maatalous, metsätalous ja kalatalous (TOL A) sekä kiinteistöalan toiminta (TOL L).

maasta on kaikissa näissä vajaat 2 prosenttia. Se on jossain määrin suurempi kuin Etelä-Savon ulkomaalaistaustaisen väestön osuus (1,3 prosenttia) koko maan ulkomaalaistaustaisesta väestöstä.

Ulkomaalaistaustaisten yritysten suurin toimiala on ravintolat ja vastaava ravitsemistoiminta (TOL 561). Ravintoloita oli vuonna 2011 Etelä-Savossa 233, ja niistä ulkomaalaistaustaisia ravintoloita oli 37. Etelä-Savon ravintoloista siis 16 prosenttia oli ulkomaalaistaustaisia. Vastaava osuus koko maassa oli lähes 20 prosenttia eli selvästi suurempi. Ravintola-ala onkin ulkomaalaistaustaisen väestön merkittävin toimiala. Vuoden 2011 tietojen mukaan Etelä-Savossa noin kolmannes kaikista ulkomaalaistaustaisista yrityksistä toimii ravintola-alalla.

Kuviossa 8 on esitetty Etelä-Savon ulkomaalaistaustaisen ja suomalaistaustaisen väestön jakautuminen sosioekonomisen aseman mukaan vuonna 2013.

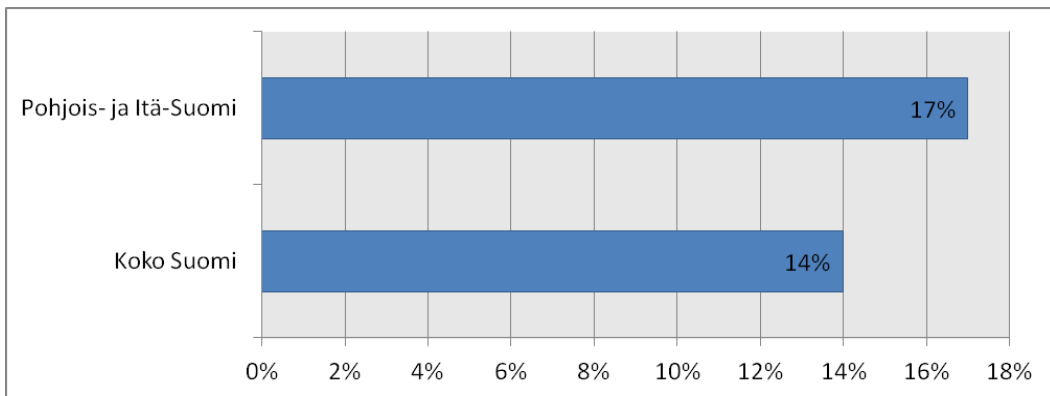
Kuvio 8. Etelä-Savon ulkomaalaistaustaisen väestön ja suomalaistaustaisen väestön jakautuminen sosioekonomisen aseman mukaan (%) vuonna 2013. (Lähde: Tilastokeskus: väestötilastot)

Etelä-Savossa sekä ulkomaalaistaustaisesta että suomalaistaustaisesta väestöstä kahdeksan prosenttia oli yrittäjiä. Olennaisimmat sosioekonomiseen asemaan perustuvat erot syntyvät ryhmissä ”työntekijät”, ”opiskelijat”, ”muut” ja ”tuntematon”, joiden osuus on ulkomaalaistaustaisessa väestössä verraten suurempi, sekä ryhmissä ”alemmat toimihenkilöt” ja ”eläkeläiset”, joiden osuus on suomalaistaustaisessa väestössä verraten suurempi.

Mikäli yrittäjien määrää verrataan vain työllisiin (yrittäjät, toimihenkilöt ja työntekijät yhteensä), osuudet ovat olennaisesti suuremmat. Ulkomaalaistaustaisten yrittäjien osuus työllisistä

kohoa 17 prosenttiin ja suomalaistaustaisten yrittäjien osuus 15 prosenttiin. Nämä luvut lienevät melko totuudenmukaisia, jos niitä verrataan julkaisusta Ulkomaista syntyperä olevien työ ja hyvinvointi (UTH) Suomessa 2014 (Nieminen et al. 2015) saataviin tietoihin. Kyseisen julkaisun mukaan vuonna 2014 Itä- ja Pohjois-Suomen 15–64-vuotiaista työllisistä 17 prosenttia oli yrittäjiä (kuvio 9). Yrittäjien osuus koko maassa oli ulkomaalaistaustaisten osalta 14 prosenttia ja suomalaistaustaisten osalta 13 prosenttia.

Kuvio 9. Yrittäjänä toimivien osuus (%) ulkomaalaistaustaisista 15–64-vuotiaista työllisistä Itä- ja Pohjois-Suomessa vuonna 2014. (Lähde: Nieminen et al. 2015)

4 Johtopäätöksiä

Ulkomaalaistaustaisen väestön määrä on Etelä-Savossa kasvanut vuodesta 1990 lähtien erittäin nopeasti, mutta ei aivan yhtä nopeasti kuin maassa keskimäärin. Ulkomaalaistaustaista väestöä oli Etelä-Savossa vuoden 2014 lopussa runsaat 4 000 henkeä. Tämä väestönosa ei kuitenkaan ole käytettävissä olevien tietojen mukaan työllistynyt yhtä hyvin kuin suomalaistaustainen väestö, vaikka ero ei ole kovin suuri. Syynä heikompaan työllistymiseen on luonnollisesti muun muassa kielitaito. On myös otettava huomioon, että Etelä-Savoon asettuneista ulkomaalaistaustaisista selvästi pienempi osuus on muuttanut Suomeen työn vuoksi. Pakolaisten osuus on Etelä-Savossa suurempi kuin maassa keskimäärin.

Yrittäjiä on Etelä-Savon ulkomaalaistaustaisessa väestössä yhtä paljon kuin suomalaistaustaisessa väestössä. Kun yrittäjien määrää verrataan työllisten määrään, on ulkomaalaistaustaisessa väestössä suhteellisesti enemmän yrittäjiä kuin suomalaistaustaisessa väestössä. Merkittävin ero ulkomaalaistaustaisessa ja suomalaistaustaisessa yrittäjyydessä liittyy toimialarakenteeseen. Ulkomaalaistaustaiset yrittäjät ovat keskittyneet ravintola-alalle. Kaikista Etelä-Savon yritysten toimipaikoista noin kolme prosenttia on ravintola-alalla. Ulkomaalaistaustaisten yritysten toimipaikoista Etelä-Savossa ravintola-alalla on kolmannes.

Ulkomaalaistaustaisen yritystoiminnan keskittyminen voimakkaasti ravintola-alalle aiheuttaa

omat haasteensa. Alan kilpailu alkaa keskittymisen seurauksena olla niin tiukkaa, että uusien toimijoiden on entistä vaikeampi päästä menestyksellisesti alalle. Ulkomaalaistaustaisten yrittäjyysvalmennuksessa ja koulutuksessa tulisi painottaa mahdollisimman laajaa toimialakirjoa.

LÄHTEET JA MUUTA AIHEESEEN LIITTYVÄÄ KIRJALLISUUTTA

Bloigu, K. 2014. Yrittäjänä Suomessa. Maahanmuuttajataustaisten yrittäjien kokemuksia. Magma-Studie 1/2014.

Joronen, T. 2012. Maahanmuuttajien yrittäjyys Suomessa. Helsingin kaupungin tietokeskus. Tutkimuksia 2012:2.

Nieminen, T., Sutela, H., Hannula, U. 2014. Ulkomaista syntyperää olevien työ ja hyvinvointi Suomessa 2014. Työterveyslaitos, Kotouttamisrahasto, Terveysten ja hyvinvoinnin laitos, Tilastokeskus. Helsinki 2015.

Rajaniemi, J. Ulkomaalaistaustaisten yritysten tilasto vuodelta 2011 maakunnittain. Ravintola-alan maakunnittainen tilasto vuosilta 2008–2011. Tilastokeskus.

Tilastokeskus. Yritykset.

Tilastokeskus. Väestö.

Työ- ja elinkeinoministeriö. Yrityskatsaus 2015. Haasteena uudistuminen. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Kilpailukyky 55/2015.

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2015. Maahanmuuttajayrittäjien palvelutarpeet ja yrittäjyyden edistäminen. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Työ ja yrittäjyys 23/2015.

Uudenmaan liitto. 2011. Maahanmuuttajayrittäjyys Uudellamaalla. Raportti ulkomaalaistaustaisten yritysten määrästä, toimialasta ja yrittäjien kansallisesta taustasta. Uudenmaan liiton julkaisuja E 116-2011.

MAAHANMUUTTAJAYRITTÄJIEN TARINOITA ETELÄ-SAVOSTA

Elena Mochnikova

I Johdanto

Etelä-Savon väestö ikääntyy ja vähenee, elinkeinorakenne on murroksessa, ja maahanmuuttajien määrä kasvaa. Tämä aiheuttaa maakunnalle ja sen päättäjille uudenlaisia haasteita. Etelä-Savon maakunnan talouden kasvu on riippuvainen pääosin mikro- ja pk-yritysten taloudellisesta menestyksestä. Työ- ja elinkeinoministeriön tuoreen Maahanmuuttajayrittäjien palvelutarpeet ja yrittäjyyden edistäminen -tutkimuksen mukaan maahanmuuttajayrittäjien määrä Suomessa on kolminkertaistunut 2000-luvulla, mikä näkyy selvästi myös Etelä-Savon tilastoissa. Etelä-Savossa asuvat maahanmuuttajat ovat saapuneet Suomeen eri syistä, ja heillä on varsin erilaiset taustat. Näistä syistä valmiudet yritystoiminnan aloittamiseen vaihtelevat. Julkisten organisaatioiden tarjoamat yrittäjyyskoulutukset ovat olleet hyödyllisiä ja antaneet yrittäjyyttä suunnitteleville maahanmuuttajataustaisille henkilöille ensiapua liiketoiminnan suunnitteluun.

Maahanmuuttajataustaisten perustamat yritykset toimivat pääosin palvelu- ja ravintola-alalla. Tämän lisäksi maahanmuuttajat ovat perustaneet yrityksiä muun muassa rakennus- ja muille tuotantoaloille.

Tässä artikkelissa esitellään maahanmuuttajayrittäjien kokemuksia yrittäjyydestä Suomen liiketoimintaympäristössä, yritystoiminnan käynnistämisestä ja yrittäjän arjesta. Tarkoituksena on valottaa maahanmuuttajien suhtautumista yrittäjyyteen, motiiveja ja syitä yrittäjäksi ryhtymiseen sekä kantasuomalaisen asiakkaiden suhtautumista ulkomaalaistaustaiseen yrittäjään.

2 Maahanmuuttajat yrittäjinä Etelä-Savossa

Etelä-Savon Salama Ky on yksi esimerkki tuotantoalan yrityksestä, jonka ulkomaalaistaustainen yrittäjä perusti silloiseen Ristiinan kuntaan. Venäjältä kotoisin oleva Aleksandr Volodin osti Ristiinan kunnan entisen Vitsiälän kyläkoulun, johon hän perusti vuonna 2008 vetoketjutehtaan. Vaikka yrityksen perustajalla oli kokemusta yrittäjyydestä Venäjällä, yritystoiminnan

käynnistäminen Suomessa oli hänelle hyvinkin erilainen ja haastava kokemus. Yrityksen nimi tulee yrityksen perustoiminnasta: yritys erikoistuu korkealaatuisten vetoketjujen tuotantoon. Yrityksen alkutaipale ei ollut helppo, mutta monien vuosien ahkeran työn ja laadukkaan työnjäljen tuloksena yritys on onnistunut luomaan kanta-asiakasverkoston, johon kuuluu yrityksiä Suomesta, Virossa ja Ruotsista. Yrittäjän lisäksi yritys työllistää kolme henkilöä, joiden vastuulla on koko tuotantoketjun lisäksi myynti- ja markkinointityöt. Yrittäjän mielestä erityisen haastavaa ja tärkeää yritystoiminnan käynnistämässä on ollut perehtyminen suomalaisiin oikeus- ja verotusjärjestelmiin. Venäläisten ja suomalaisten kirjanpitojärjestelmien erot ovat myös aiheuttaneet päänvaivaa, mutta ratkaisu tähänkin ongelmaan on löydetty palkkaamalla yritykseen ammattitaitoista henkilökuntaa sekä sopivan tilitoimiston avulla.

Yrittäjä Aleksandr Volodin ja toimitusjohtaja Lilja Manikaisen mukaan yritys pyrkii jatkuvasti kehittämään omaa myynti- ja markkinointiosaamistaan sekä tuotantoprosessiaan. Yritys on kehittänyt laadunvalvontajärjestelmän, jonka ansiosta asiakkaille toimitetaan korkealaatuisia tuotteita mahdollisimman nopeasti.

Yrityksen edustajien mukaan yritystoiminnan menestys riippuu täysin yrittäjästä ja yrityksen henkilökunnasta. Toki on olemassa yritystoimintaan vaikuttavia ylitsepääsemättömiä esteitä, kuten pörssiromahdukset, mutta kokeneen yrittäjän pitää osata tunnistaa riskit ja ennakoida niiden vaikutukset yrityksen toimintaan. Yrityksen toimintaympäristön jatkuva muutos aiheuttaa monenlaisia haasteita, joihin Etelä-Savon Salama Ky:n henkilöstö on pyrkinyt valmistautumaan kouluttautumalla sekä kehittämällä yrityksen liiketoimintaa.

Yrittäjän mielestä Suomi on liiketoimintaympäristönä erittäin turvallinen, ja yrittäjillä on Suomessa hyvät mahdollisuudet toteuttaa ideansa ja menestyä. Onnistuminen vaatii kuitenkin sitoutumista sekä jatkuvaa kielitaidon, ammattiosaamisen ja teknologian kehittämistä.

Etelä-Savon Salama Ky

- Täyden palvelun vetoketjutehdas
- Perustettu 2008
- Työllistää kokopäiväisesti kolme henkilöä
- Laaja valikoima ja tehokas laadunvalvonta
- Asiakkaita Suomessa, Virossa ja Norjassa
- Avainsanat: korkea laatu, asiakaspalvelu, nopea toimitus
- <http://www.vetoketju.fi>

Kauneusstudio Mimi's

Vaikka maahanmuuttajayrittäjät toimisivatkin kokonaan eri toimialoilla, useimmilla heistä on samanlainen käsitys yrityksen menestyksen kulmakivistä. Heidän mielestään yrittäjän oma kova tahto, valmius tehdä kaikki yrityksen menestyksen eteen sekä hyvä tukiverkosto ovat keskeisessä roolissa. Kauneusstudio Mimi'sin yrittäjä Mariya Turunen on täysin samaa mieltä muiden maahanmuuttajayrittäjien kanssa siitä, että tukiverkoston merkitys korostuu, kun maahanmuuttaja ryhtyy yrittäjäksi. Mariya muutti Bulgariasta Suomeen perhesyistä kahdeksan vuotta sitten. Ennen Suomeen muuttoaan Marya asui ja opiskeli Belgiassa, missä hän valmistui EU-politiikan asiantuntijaksi. Suomeen tullessaan Mariya ei osannut suomen kieltä, mutta ryhtyi silti hakemaan heti töitä. Yliopistotutkinnon ja vaikuttavan ansioluettelon perusteella Mariyalla oli erinomaiset edellytykset saada työpaikka Suomen ulkoministeriöstä, mutta ilman Suomen kansalaisuutta se ei ollut kuitenkaan mahdollista. Mariya ei jäänyt murehtimaan asiaa, vaan lähti suomalaisen aviopuolisonsa tukemana toteuttamaan omaa unelmaansa suoritettuaan ensin suomen kielen peruskurssin aikuiskoulutuskeskuksessa. Mariyan haaveena oli ollut pitkään oman kauneusalan yrityksen perustaminen, mutta vasta Suomessa hänelle tarjoutui mahdollisuus toteuttaa ideansa. Saadakseen aloittavan yrittäjän tukea Mariya suoritti TE-toimiston yrittäjäkurssin, joka ei kuitenkaan hänen mielestään varsinaisesti auttanut häntä yrittäjän alkutaipaleella. Yliopisto-opintojensa yhteydessä Mariya oli kuitenkin saanut kattavasti perustietoa yritystoiminnasta. Erittäin suuri apu yritystoiminnan käynnistämiseen tuli lisäksi Mariyan puolisoilta, joka auttoi yrityksen taloushallinnossa ja perustamiskirjojen laadinnassa. Puoliso myös tukee ja auttaa Mariyaa yritystoiminnan pyörittämisessä edelleen. Kirjanpidollisissa erityiskysymyksissä Mariya hakee apua ulkopuoliselta kirjanpitäjältä, mikä antaa yrittäjälle mahdollisuuden keskittyä varsinaiseen liiketoimintaan.

Yrityksensä kannattavan toiminnan kulmakivinä Mariya pitää ennen kaikkea valmiutta tehdä työtä vuorokauden ympäri seitsemänä päivänä viikossa sekä kutsumusammatin harjoittamista. Tällainen tiukka rytmi ei aina kuitenkaan ole paras mahdollinen, sillä itsenäisenä yrittäjänä Mariya joutuu usein tinkimään omasta vapaa-ajastaan ja peruu sairastuessaan aikavaraukset vasta todella huonokuntoisena, silloinkin hyvin haikealla mielellä.

Yrittäjä on ollut tyytyväinen nykyiseen asiakaskuntaansa eikä ole kokenut paineita markkinoinnin tehostamiseen. Hän hyödyntää aktiivisesti sosiaalisia verkostoja ja pitää tyytyväisiä asiakkaita tehokkaimpana ja parhaimpana markkinointikanavana. Mariya panostaa jatkuvasti oman ammatillisen osaamisensa kehittämiseen pystyäkseen palvelemaan asiakkaitaan mahdollisimman hyvin.

Kuuden vuoden yrittäjäkokemuksen perusteella Mariya totesi haastattelussaan, että Suomessa jokainen voi halutessaan kokeilla omaa osaamistaan ja taitojaan yrittäjänä; puutteellinen suomen kielen taito ei ole siinä esteenä. Kielitaidolla ja sosiaalisilla verkostoilla on kuitenkin suuri merkitys palvelujen markkinoinnissa ja potentiaalisten asiakkaiden tavoittamisessa.

Kauneusstudio Mimi's

- Monipuolisia kauneuspalveluita tarjoava yritys
- Perustettu 2009
- Työllistää tällä hetkellä vain yrittäjän itse
- Tarjoaa kosmetologipalveluita, ripsihoitoja sekä kynsi-, käsi- ja jalkahoitoja
- Asiakkaiden ikähaarukka 5–80 vuotta
- Avainsanat: ammattiosaaminen, joustavuus, asiakaspalvelu
- <http://mimisnailart.com>

SP Services

Svetlana Partanen, joka toimii nykyään Uittokalusto Oy:n vientipääällikkönä, on kokeillut myös omia siipiään itsenäisenä yrittäjänä. Hän perusti vuonna 2007 käännös- ja tulkkauspalveluja tarjoavan yrityksen SP Services. Käännösalan yrittäjäksi ryhtyminen oli Joensuun yliopistossa suoritettujen käännös- ja tulkkausopintojen jälkeen luonnollinen ratkaisu. Yliopisto-opintojen aikana saatu tieto yrittäjyydestä ja yritystoiminnasta sekä Uusyrittäjäkeskuksen yrittäjäkurssi auttoivat yritystoiminnan alkutaipaleella, eikä toiminimen perustaminen tuntunut vaikealta. Aviopuolison tuki ja kannustus sekä työvoimatoimiston myöntämä starttiraha mahdollistivat yritystoiminnan käynnistämisen. Valitettavasti käännöstöiden vähäinen kysyntä ja toimeksiantojen pieni määrä eivät kuitenkaan työllistäneet yrittäjää kokopäiväisesti. Käännös- ja tulkkauspalvelujen kysynnän vaihtelevuuden sekä yritysten maksukyvyyn heikentymisen takia Svetlana on päättänyt jatkaa käännöspalvelujen tarjoamista sivutoimisesti. Hän tarjoaa edelleen suomalaisille ja venäläisille yrityksille käännös- ja tulkkauspalveluita, koulutusta ja konsultointia sekä venäläisille yrityksille ja yksityishenkilöille satunnaisluonteista asiointi- ja välityspalvelua Suomessa.

Mikäli Svetlana päättäisi jatkaa päätoimisena yrittäjänä, olisi yrittäjän täydennyskoulutus hänen mukaansa välttämätöntä. Yritystoiminnan menestyksenkäs hoitaminen edellyttää parempaa markkinoinnin ja myynnin osaamista sekä erityisesti monipuolisia taloushallinnon tietoja ja taitoja. Svetlana Partasen kokemuksen perusteella yrityksen perustaminen on Suomessa erittäin helppo prosessi, mutta maahanmuuttajayrittäjän onnistunut siirtyminen yrittäjäpolulle riippuu pitkälti siitä, kuinka paljon tukea on saatavilla liikeydean kehittämisen ja yritystoiminnan käynnistämisen vaiheessa. Tässä korostuu erityisesti lähiverkoston, kuten puolison ja sukulaisten, tuki. Svetlanan mielestä monet maahanmuuttajanaiset ovat uskaltaneet yrittäjiksi esimerkiksi kauneushoitoalalle nimenomaan suomalaisten aviopuolisojensa tuella. Ottaen huomioon Svetlanan yrityksen toimialan erinomaisella suomen kielen taidolla ja suomalaisen yhteiskunnan monipuolisella tuntemuksella on suuri merkitys liiketoiminnan menestymisen kannalta.

SP Services

- Käännös- ja tulkkauspalveluja tarjoava yritys
- Perustettu 2007
- Tällä hetkellä sivutoiminen yrittäjä
- Asiakkaina pääsääntöisesti suomalaiset ja venäläiset organisaatiot ja yritykset
- Avainsanat: asiantuntemus, korkea laatu ja asiakaspalvelu

Saran Asia Store – makuja Aasiasta

Joulukuussa 2012 Mikkelissä avasi ovensa ensimmäinen etninen ruokatavarakauppa, jota lähti pyörittämään noin 10 vuotta sitten Suomeen muuttanut yrittäjä Sara Tiainen. Sara muutti Suomeen perheen yhdistämisen kautta, ja ensimmäiset Suomen-vuotensa hän asui perheensä kanssa Savonlinnassa. Yrittäjän mukaan hänellä ei ollut epäilystäkään siitä, etteikö hän perustaisi omaa yritystä Suomessakin, koska yrittäjyys on hänellä ”veressä”. Saran lapsuudenperheessä kaikki kolme sisarusta olivat jo hyvin nuorina mukana auttamassa vanhempia heidän yrityksessään, ja yrittäjän arki ja arvomaailma tulivat jo tuolloin hyvin tutuiksi. Peruskoulun jälkeen Sara päätyi suorittamaan ensin merkonomiin ja sen jälkeen tradenomin tutkinnon. Opiskelun aikana saatuja tietoja ja taitoja hän pystyy hyödyntämään täysimääräisesti yrityksensä päivittäisessä liiketoiminnassa ja sen kehittämisessä. Henkistä tukea ja ymmärrystä yrittäjän arjen vaikeisiin hetkiin Sara saa kotoaan, sillä hänen suomalainen aviopuolisonsa on myös yrittäjä. Ennen oman yrityksensä perustamista Sara auttoi puolisonsa yrityksessä. Tuolloin hän sai erinomaisen mahdollisuuden tutustua suomalaiseen yritysmaailmaan sekä oppia yrityksen pyörittämisen salat. Sara rohkaistui perustamaan oman toiminimen ja avasi Mikkelissä etnisen ruokakaupan Vilhonkadulle joulukuussa 2012. Kauppatilan vuokrasopimuksen päätyttyä syksyllä 2015 Saran Asia Store löysi uuden paikan entisen Siwa-myymän tiloista Raatihuoneenkadulla. Yrittäjä on erittäin tyytyväinen kaupan nykyiseen sijaintiin lähes kaupungin keskustassa, jonne sekä uusien että vanhojen asiakkaiden on helppo tulla autolla tai kävellen. Asiakaskunta on hyvin kansainvälistä, mutta kaupan laaja valikoima houkuttaa myös kantasuomalaisia ostoksille. Kaupan hyvän maineen ja yrittäjän laajan sosiaalisen verkoston ansiosta yrityksen markkinointikulut ovat jääneet vähäisiksi. Yrittäjä on tyytyväinen saavutuksiinsa, mutta haluaa jatkaa määrätietoisesti liiketoimintansa kehittämistä tuomalla markkinoille yrityksen oman tuotesarjan. Perheen aktiivisen matkustamisen ansiosta yrittäjä on onnistunut hankkimaan luotettavan ja laajan tavarantoimittajien verkoston, joka mahdollistaa paitsi Saran ruokatavarakaupan valikoiman laajentamisen entisestään, myös omien tuotteiden kehittämisen. Saran Asia Store -ruokatavarakaupan kannattava toiminta on edellyttänyt yrittäjältä täyttä sitoutumista yritykseen, mikä tarkoittaa, että kaikki työt tuotteiden tilaamisesta asiakaspalveluun ja myyntiin ovat yrittäjän vastuulla. Vuosien aikana yrittäjä on yrittänyt löytää itselleen

apulaisen, mutta valitettavasti rekrytointiprosessi ja sopivan työntekijän löytäminen on ollut hankalaa. Yrittäjän mielestä pienyrityksessä työntekijänkin on sitouduttava työhönsä yrittäjämäisesti.

Saran Asia Store

- Etninen ruokatavarakauppa
- Perustettu 2012
- Työllistää tällä hetkellä vain yrittäjän itse
- Kansainvälinen asiakaskunta
- Avainsanat: asiakaspalvelu, yrittäjän 24/7-toimintaperiaate, tuotteiden korkea laatu
- <https://www.facebook.com/saranasiastore/?rf=478894338887697>

3 Yhteenveto

Etelä-Savossa on tilastojen mukaan nykyään yhtä paljon ulkomaalaistaustaisia yrittäjiä kuin suomalaistaustaisiakin, ja maahanmuuttajayrittäjissä nähdään usein merkittävää potentiaalia. Viime vuosina ulkomaalaistaustaiset yrittäjät ovat perustaneet useita erikokoisia yrityksiä, mutta niiden toiminta keskittyy lähinnä ravintola- ja palvelualalle. Maahanmuuttajataustaisella väestöllä on hyvin kirjava koulutustausta, ja erityisesti toisen polven maahanmuuttajilla on Suomessa suoritettu ammattitutkinto.

Päätös ryhtyä yrittäjäksi ei ole helppo edes kantasuomalaisille, maahanmuuttajista puhumattakaan. Tarjoamalla maahanmuuttajille räätälöityä yrittäjyyskoulutusta, johon sisältyy toimialakohtaista kielivalmennusta ja ammatillisen osaamisen täydennyskoulutusta, sekä lisäämällä maahanmuuttajille tarjottavaa asiantuntijatukea voitaisiin parantaa maahanmuuttajien tietoutta yrittäjyydestä sekä madaltaa yrittäjäksi ryhtymisen kynnystä.

Maahanmuuttajien perustamilla yrityksillä on myös yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Yrittäjiksi ryhdyttyään maahanmuuttajat edistävät omaa kotoutumistaan ja sopeutumistaan suomalaisen yhteiskuntaan sekä työllistävät itse itsensä. Maahanmuuttajayrittäjät toimivat usein myös muiden maahanmuuttajien työnantajina, mikä edistää kielitaidottomien työllistymistä ja kotoutumista.

Artikkelia varten haastateltujen yrittäjien mielestä yrityksen perustamisprosessi ei ole Suomessa vaikea. Lisäksi liiketoimintaympäristö on turvallinen ja luotettava. Haastatteluissa nousi kuitenkin esiin asiantuntijatuen tärkeys erityisesti liikeidean kehittämisen ja yritystoiminnan käynnistämisenvaiheessa.

Yrittäjien kokemusten ja kommenttien perusteella voidaan todeta, että maahanmuuttajien kiinnostus yrittäjyyttä kohtaan on selvästi kasvanut viime vuosina ja se koetaan erittäin potentiaalisena työllistymisen vaihtoehtona. Tarjoamalla ulkomaalaistaustaiselle väestölle luotettavaa tukea niin sanotulla yhden luukun periaatteella sekä mahdollisuuksia kokeilla yrittäjyyttä vaarantamatta maahanmuuttajien taloudellista asemaa myös Etelä-Savoon on varmasti mahdollista saada entistä enemmän ulkomaalaistaustaisia yrittäjiä.

LÄHTEET

Volodin, Aleksandr & Manikainen, Lilja. Etelä-Savon Salama Ky. Haastattelu 14.12.2015

Turunen, Mariya. Kauneusstudio Mimi's, Haastattelu 24.11.2015

Partanen, Svetlana. SP Service. Haastattelu 28.10.2015

Tiainen, Sara. Saran Asia Store. Haastattelu 12.2.2016

JULKISET YRITYSPALVELUT MAAHANMUUTTAJAYRITTÄJÄN TUKENA

Tiina Tervaniemi

I Johdanto

Maahanmuuttajien määrä Suomessa on lisääntynyt, ja nykyinen maailmanpoliittinen tilanne pakolaiskriisin muodossa asettaa varmasti jatkossa uusia haasteita väestön työllistymiselle. Vaikka maahanmuuttajien ensikontakteihin eivät kuulu yritystoiminnan tukipalveluita tarjoavat tahot, saattaa tietoisuus niiden saatavuudesta kuitenkin olla yksi kotoutumiseen vaikuttava tekijä. Vaikka työllisyystilanne paranisikin tulevaisuudessa, on silti selvää, että maahanmuuttajien työllistyminen tulee olemaan haastavaa, eikä pelkästään puutteellisen kielitaidon takia. Työmarkkinoilla on tapahtunut paljon muutoksia; pitkäkestoista työsuhteista on siirrytty kohti pätkätoita, ja rinnalle on tullut myös uudentyypisiä tapoja työn tekemiseen. Tämä vaikuttaa niin kantäväestön kuin maahanmuuttajienkin työllistymismahdollisuuksiin. Yrittäjyyden edistäminen on ollut keskustelunaiheena niin Suomessa kuin laajemminkin Euroopassa, sillä vaikka yrittäjyyttä pidetään houkuttelevana vaihtoehtona ja yritystoimintaa tukevia organisaatioita on riittävästi, palveluiden kenttä näyttää monesti pirstaleisena varsinkin maahanmuuttajayrittäjien näkökulmasta.

Tässä artikkelissa esitellään muutamia yrittäjille tarkoitettuja julkisia tukipalveluita Suomessa. Artikkelissa kuvaillaan alkavan yrittäjän yleisimpiä tukipalveluita sekä keskitytään tukipalveluihin erityisesti maahanmuuttajataustaisten yrittäjien näkökulmasta. Tarkoituksena on yhtäältä tuoda esille yrityspalveluiden hyötyjä ja niiden merkitystä sekä toisaalta esitellä aikaisempien tutkimusten perusteella esiin tulleita mahdollisia haasteita palveluiden käytössä ja toteuttamisessa.

2 Maahanmuuttajat Suomessa

Maahanmuuttajien osuus Suomen väestöstä on viime vuosina lisääntynyt. Yleisimmät maahanmuuton syyt vaihtelevat perhesyistä opiskeluun ja työperäiseen maahanmuuttoon (Eronen et al. 2014). Myös turvapaikanhakijoiden määrä on kasvanut paitsi Euroopassa myös Suomessa; vuoden 2015 lopussa Suomessa oli yhteensä 32 500 turvapaikanhakijaa, joista suurin osa Irakista, Afganistanista, Somaliasta ja Syyriasta (Maahanmuuttovirasto 2016).

Mikäli maahanmuuttajaväestö pystyy integroitumaan työelämään, sillä voidaan nähdä olevan positiivisia vaikutuksia koko maan talouteen. Toki vaikutukset riippuvat muun muassa siitä, millainen koulutustaso maahanmuuttajaväestöllä on ja miten suuri osa maahanmuuttajista on työkäistä väestöä. Nykyisessä taloustilanteessa työllistyminen on haasteellista, ja ennusteiden mukaan taloustilanteessa ei vielä ole näkyvissä selkeää käännettä muutoin kuin tietyillä aloilla, kuten rakennusteollisuudessa ja ICT-palveluilla. Myös pakolaiskriisi jatkuu ja asettaa monen maan kantokyvylle haasteita muutoinkin kuin työllistymisen osalta (Laitinen et al. 2016). Maahanmuuttajien työttömyys on ollut kautta aikojen korkeampi kuin kantaväestön, ja tämä itsessään luo käyttämättömän työvoimareservin, jonka hyödyntämisessä olisi varmasti parantamisen varaa. Koska maahanmuuttajaväestön koulutustason on nykyään todettu olevan jopa heikompi kuin aikaisemmin, tulisi myös koulutustarjontaan panostaa entistä enemmän. Valittavaa on, että Suomessa on päädytty niin ammatillisen koulutuksen kuin korkeakoulutuksenkin osalta leikkauksiin, joiden voidaan katsoa vaikuttavan myös maahanmuuttajaväestön kouluttautumismahdollisuuksiin. Olisi kuitenkin tärkeää, että kouluttautumiseen on jatkosakin vaihtoehtoja, vaikkei koulutuksen katsota olevan suoranaisesti sidoksissa parempiin työllistymismahdollisuuksiin.

Maahanmuuttajataustaisten osalta työllistymistä Suomessa vaikeuttavat muun muassa ammatilliset valmiudet työllistyä suomalaisille työmarkkinoille, aikaisemmin hankittujen taitojen tunnistamiseen ja tutkintojen rinnastamiseen liittyvät ongelmat, verkottumisen vähäisyys sekä puutteellinen kielitaito. Miten työllistymistä voitaisiin sitten edistää? Ratkaisuna voisivat varmasti toimia yhtäältä työkokeilupajien lisääminen, oppisopimuskoulutus, kielikoulutukset ja ammatillisen koulutuksen yhdistäminen sekä toisaalta erilaisten yrittäjyyspolkujen rakentaminen maahanmuuttajille.

3 Yrittäjyys maahanmuuttajien työllistymisen vaihtoehtona

Yrittäjyyden voidaan katsoa olevan yksi keino maahanmuuttajien tehokkaaseen integroitumiseen. Tätä kautta maahanmuuttaja on ikään kuin pakotettu perehtymään suomalaiseen yhteiskuntaan ja siinä toimimiseen. Monelle yrittäjyys voi myös olla ainoa tapa työllistyä työnantajien ennakkoluulojen, puutteellisen kielitaidon tai koulutuksen tunnistamiseen ja tunnustamiseen liittyvien ongelmien vuoksi. Maahanmuuttajien on todettu suuntautuvan kantaväestöä aktiivisemmin yrittäjyyteen, mitä on selitetty sekä kulttuurisilla tekijöillä että olosuhteiden pakolla (Sutela 2015). Tilastokeskuksen laatimien työvoimatutkimusten perusteella voidaan todeta, että ulkomaalaistaustaisten yrittäjien määrä on noussut Suomessa tasaisesti 2000-luvun alusta lähtien. Uusimpien tilastojen mukaan ulkomaalaistaustaiset henkilöt näyttävät toimivan yrittäjinä tai yrittäjäperheenjäseninä lähes yhtä usein kuin kantasuomalaiset. Yrittäjien osuus on suurin Lähi-idästä ja Pohjois-Afrikasta tulleiden työllisten keskuudessa (23 %). Lisäksi yrittäjinä toimii suhteellisesti suurin osa muun muassa Aasiasta, Latinalaisesta Amerikasta ja Itä-Euroopasta tulleista. Pakolaistaustaisia yrittäjiä on hieman vähemmän kuin muita ulkomaalaistaustaisia yrittäjiä. Suurin osa toimii tällä hetkellä yrittäjinä majoitus- ja ravitsemisalalla, ja väestömäärään suhteutettuna eniten maahanmuuttajataustaisia yrittäjiä on Länsi-Suomessa

(Tilastokeskus 2014).

Miten maahanmuuttajataustaisten henkilöiden yrittäjyyttä sitten edistetään? Julkisten palveluiden ja viranomaistahojen osalta maahanmuuttajien ensikontaktit eivät liity yritystoiminnan aloittamiseen, vaan luonnollisestikin kotoutumiseen liittyviin asioihin, jolloin voidaan olettaa, ettei yritystoiminnan mahdollisuuksia välttämättä nosteta esille kotoutumisen alkuvaiheessa. Kaikkien osalta maahanmuuttajataustaisten henkilöiden osaamispotentiaalia ei välttämättä osata täysimääräisesti tunnustaa, eikä maahanmuuttajia näin ohjata julkisten palveluiden piiriin.

4 Tukea yrittäjyyden eri vaiheisiin

Yrityspalveluiden määrä Suomessa on suuri. Julkista neuvontaa on saatavilla yritystoiminnan eri vaiheisiin niin aloittaville yrityksille, kasvuyrityksille kuin kansainvälistyville yrityksillekin. Tarjonta vaihtelee alueittain, ja palveluntarjoajina toimivat uusyrityskeskukset, kehittämissyhtiöt, ELY-keskukset, ProAgria-keskukset sekä teknologiakeskukset. Tämä saattaa johtaa siihen, että palvelua hakevien yrittäjien ja yrittäjäksi aikovien on hankalaa saada kokonaiskuva palveluista. Yritysneuvonnan lisäksi alkaville yrittäjille on tarjolla muun muassa erilaisia kursseja, tapahtumia, hautomotoimintaa ja ideakilpailuja. Myös koulutusorganisaatiot järjestävät omia yrittäjyyteen liittyviä kursseja osana omaa palvelutarjontaansa. Palveluiden runsauden vuoksi tässä artikkelissa esitellään lyhyesti vain muutamia, etenkin alkaville yrittäjille tarkoitettuja julkisia yrityspalveluita. Etenkin maahanmuuttajayrittäjien osalta pohditaan myös aikaisemmissa tutkimuksissa esiin nousseita palveluihin liittyviä mahdollisia puutteita tai kehittämiskohteita.

Yrityspalvelut ”yhdeksi luukulta”

Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) on kehittänyt vuosina 2009–2014 seudullisten yrityspalveluiden konseptia, jonka keskeisenä tavoitteena on yritysneuvontapalveluiden kokoaminen seudullisesti, palvelutarjonnan päällekkäisyyksien poistaminen sekä toimijoiden yhteistyön kehittäminen (TEM 2015). Mallin pohjalla on Yritys-Suomi-brändi, jonka tavoitteena on koota yhteen kaikki julkiset yrityspalvelut ja lisätä samalla palveluiden tunnettua. Yritys-Suomi-verkoston muodostavat työ- ja elinkeinoministeriö, Finnvera, Finpro, Patentti- ja rekisterihallitus, Suomen Teollisuussijoitus, Tekes, ELY-keskukset ja TE-toimistot sekä Verohallinto. Lisäksi verkostossa ovat mukana seudulliset yrityspalvelut ympäri Suomen. Yritys-Suomi-palveluista kerrotaan myöhemmin tässä artikkelissa. Niin sanottu yhden luukun periaate on yrityspalveluiden osalta varmastikin kokonaisuudessaan hankala toteuttaa, sillä yrittäjä voi hakea esimerkiksi mahdollista starttirahaa TE-toimistosta tai rahoitusta pankista tai Finnveralta. Alkavan yrittäjän kannalta Yritys-Suomi-palvelun voidaan kuitenkin varmasti katsoa perusideana sisältävän kootusti tarvittavaa tietoa kynnyksen ylittämistä varten.

Uusyrityskeskusten palvelut

Uusyrityskeskukset ympäri Suomen tarjoavat maksutonta luottamuksellista neuvontaa yritystoimintaa suunnitteleville ja aloittaville yrittäjille. Ne kuuluvat myös edellä mainittuun

Yritys-Suomi-verkostoon. Neuvontaa on tarjolla esimerkiksi yrittäjille tarkoitettuna yrityksen perustamisoppaan muodossa, jota on tällä hetkellä saatavilla yhdellätoista eri kielellä. Uusyrittäjäkeskukset järjestävät erilaisia infotilaisuuksia yrittäjäksi aikoville, ja tarjolla on myös henkilökohtaista neuvontaa. Uusyrittäjäkeskusten tarjoama neuvonta on koettu erittäin merkitykselliseksi, ja sitä kautta perustettujen yritysten osuus on viime vuosina kasvanut. Uusyrittäjäkeskusten asiakasmäärät ovat keskimäärin vähentyneet, mutta huomattavaa on, että maahanmuuttajien osuus asiakkaista on lisääntynyt erityisesti Etelä-Suomessa (Uusyrittäjäkeskus 2016).

Etelä-Savossa Uusyrittäjäkeskus Dynamon toimitusjohtaja Antti Pajatsalo totesi maahanmuuttaja-asiakkaiden määrän pysyneen kutakuinkin samana jo muutamana vuonna, mutta maahanmuuttajien perustamien yritysten määrä on hänen mukaansa vähentynyt. Tämä johtuu pitkälti Etelä-Savossa suuren asiakasryhmän eli venäläisten vähentyneestä määrästä. Vuonna 2014 ulkomaalaistaustaisia asiakkaita oli Dynamossa 25, joista 10 perusti yrityksen. Vuonna 2015 asiakkaita oli 28, joista neljä perusti yrityksen. Kokonaiskävijämäärä Dynamossa vuonna 2015 oli 336 (Pajatsalo 2016).

Yritys-Suomi-palvelu

Yritys-Suomi-palveluiden tarkoituksena on tarjota julkiset yrityspalvelut asiakaslähtöisinä kokonaisuuksina. Näin pyritään kehittämään suomalaista yrityspalvelujärjestelmää, joka tehtyjen tutkimusten ja selvitysten mukaan on monimutkainen ja sirpaleinen. Tavoitteena on, että yritykset ja yritysten perustajat saavat julkisia yrityspalveluita tasapuolisesti ja mahdollisimman vaivattomasti koko maassa. Julkisista yrityspalveluista tiedotetaan yhteisen Yritys-Suomi-brändin alla.

Yritys-Suomi toimii kolmen palvelukanavan kautta: ensinnäkin kasvokkain tarjottavana palveluna sekä verkostoon kuuluvien valtakunnallisten ja seudullisten organisaatioiden tuottamana. Lisäksi on olemassa Yrityssuomi.fi-verkkopalvelu sekä Yritys-Suomi-puhelinpalvelu, jonka kautta saa palvelua suomen ja ruotsin kielillä. Puhelinpalvelua tarjottiin aluksi myös englannin kielellä, mutta nykyään englanninkielistä puhelinpalvelua voi saada lähettämällä palvelupyynnön ensin internetin kautta. Yritys-Suomi-palveluneuvojan mukaan palvelun alkuaikoina englanninkieliseen numeroon tuli yhteydenottoja kohtalaisen paljon (lähinnä eteläisen Suomen alueelta), mikä kertoo siitä, että tilausta kyseiselle palvelulle oli ainakin tuolloin. Internetsivusto on englanninkielinen.

Yritys-Suomi-verkkopalvelusta saa maksuttomasti tietoa yrittäjyydestä ja yritystoiminnasta sekä yrityspalveluista ja työkaluista. Palvelu on suunnattu yrityksille ja yrittäjäksi aikoville. Lisäksi Oma Yritys-Suomi tarjoaa oman profiilin mukaan muokkautuvaa tietoa yrittäjien ja yrittäjyyttä suunnittelevien avuksi (TEM 2015).

5 Tukipalvelut maahanmuuttajien näkökulmasta

Maahanmuuttajayrittäjyyttä on tutkittu Suomessa vielä verraten vähän. Tutkimuksista nousee kuitenkin esille muutamia yhteneviä seikkoja maahanmuuttajataustaisten yrittäjien haasteista. Näitä ovat muun muassa puutteet kielitaidossa ja kulttuurin ymmärtämisessä sekä markkinoi-

den, rahoituskentän ja säädösten ja lupien tuntemisessa (Joronen 2012, Aaltonen et al. 2015). Myös heikko ammattiosaaminen sekä suomalaisen kilpailutilanteen ymmärryksen puute ovat nousseet esille maahanmuuttajien haasteina. Tosin kansallisuuksien välillä on tässä paljon eroavuuksia (Pajatsalo 2016). Toisaalta esille ovat nousseet myös kotouttamisen yhteydessä ilmenevät, yrittäjyyteen ohjaamiseen liittyvät puutteet (Ronkainen 2014).

Aikaisempien tutkimusten perusteella voidaan edelleen todeta, että maahanmuuttajataustaisten yrittäjien ja yrittäjiksi aikovien mielestä Suomessa on sinällään hyvin saatavilla tukipalveluita, mutta ne eivät yksinään riitä. Maahanmuuttajat kaipaavat verkottumista ja yhteistyötä kantaväestön kanssa. Mentorointi ja yrittäjyhteisössä mukana oleminen tarjoaisivat tähän varmasti apua, mutta miten julkiset palveluntarjoajat voisivat vastata tähän haasteeseen?

Yrittäjyyden kehittämiseen luotu palveluverkosto tarjoaa lähtökohtaisesti hyvän alun, muttei varmastikaan takaa yhtä tärkeää integroitumista osaksi suomalaista yrityskehitystä. Kuten jo aikaisemmin todettiin, suomalaisten yrittäjien mentorointiapu ja yrittäjyhteisöön integroituminen olisivat maahanmuuttajayrittäjille enemmän kuin toivottua. Ehkä sähköisten palveluiden tulisikin tulevaisuudessa toimia enemmän myös verkottumiskanavana, alueellisten mentoreiden hakupalveluina sekä yrittäjien tarinoita kokoavina tutustumispaikkoina. Nykyteknologia mahdollistaa videot, chat-palvelut sekä monet muut toteuttamistavat, joiden kautta yrittäjä voisi löytää itselleen niin sanotun vastinparin. Tämä olisi varsinkin pidempien etäisyyksien päässä asuville hyvä vaihtoehto verkottumisen ensimmäiseen askeleeseen. Tiiviimpi yhteistyö koulutusorganisaatioiden, startup hubien sekä muiden yhteisöjen ja viranomaisten kesken auttaisi varmasti myös osaltaan integroitumisessa ja yrittäjyyteen liittyvän tiedon levittämisessä. Uudentyyppinen toiminta olisi myös omiaan luomaan matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja, jotka toimisivat parhaimmillaan yhteisten yritysideoiden kehittämisfoorumeina.

6 Yhteenveto

Yrittäjäksi aikova voi Suomessa hyödyntää monien julkisia tukipalveluita tuottavien organisaatioiden tarjontaa. Palveluiden määrä on koettu sinällään riittäväksi, mutta palveluista tiedottamisessa ja niiden hyödynnettävyydessä on kuitenkin parantamisen varaa. Varsinkin maahanmuuttajataustaisten yrittäjien mielestä palveluiden markkinointi ja näkyvyys eivät välttämättä kohtaa riittävästi kyseistä kohderyhmää. Tämä on noussut esiin esimerkiksi Yritys-Suomi-palveluissa. Asiaan vaikuttaa osaltaan yhtäältä maahanmuuttajien puutteellinen kielitaito, mutta toisaalta myös se, etteivät viranomaiset ohjaa maahanmuuttajia riittävästi palveluiden käyttäjiksi. Toki on noussut esille myös se, ettei julkiselta sektorilta ole totuttu odottamaan yritystuki- ja tukipalveluita maahanmuuttajien kotimaissa, joten maahanmuuttajat eivät lähtökohtaisesti oleta niitä tarjottavan Suomessakaan. Tästäkin syystä palveluiden riittävä markkinointi olisi jatkossa tarpeen maahanmuuttajataustaisille. Kuten työ- ja elinkeinoministeriön selvityksessä (2015) todetaan, sosiaalisen median hyödyntäminen esimerkiksi maahanmuuttajayrittäjien tarinoiden kertomisessa voisi olla yksi hyvä kanava Yritys-Suomi-palveluiden esille nostamiseen. Varsinaisesti maahanmuuttajille erikseen suunnatuille yrityspalveluille ei ole sinällään tarvetta, mutta olisi kuitenkin hyvä, jos palvelua olisi saatavilla tarvittaessa myös muilla kuin suomen kielellä.

Yrittäjyyden esille nostaminen jo kotouttamistoimenpiteiden yhteydessä on ollut esillä eri tutkimuksissa, mutta ehkä merkittävimmäksi voidaan kuitenkin nostaa yhteistyö ja verkottuminen kantaväestöön kuuluvien kanssa. Tämä linkittyy yritystoiminnassa tarvittavan luottamuksen ja uskottavuuden luomiseen ja vaatii niin kulttuurintuntemusta kuin hyviä yhteistyöverkostojakia. Tässä yrittäjät ja yrittäjäksi aikovat ovat toki itsekkin keskeisessä roolissa, mutta myös julkisten palvelutarjoajien tulisi osaltaan pohtia verkottumisen helpottamista erilaisin keinoin. Verkottumistilaisuudet, yrittäjyysyhteisöjen tilaisuudet sekä muut kohtaamiset voisivat toimia hyvänä foorumina maahanmuuttajayrittäjien ja kantaväestön törmäyttämiseen, ajatustenvaihtoon sekä parhaimmillaan myös yhteisten yritysideoiden kehittämiseen. Tähän tarvitaan luonnollisesti muun muassa yrittäjäjärjestöjen, koulutusorganisaatioiden ja muiden yrittäjyyttä edistävien tahojen aktiivisuutta ja yhteistyötä, jota jo tehdäänkin, mutta maahanmuuttajanäkökulman integroiminen toimintoihin on vielä puutteellista. Yritystoiminnan ja tukipalveluiden osalta toimintaympäristön haasteet ovat pitkälti samanlaisia niin kantaväestön kuin maahanmuuttajienkin keskuudessa, mutta yhteinen tekeminen ja kokeminen voi hyödyttää kaikkia tahoja paremmin kuin kontaktit yrityspalveluita tarjoaviin julkisiin organisaatioihin tai näiden sähköisiin tukipalveluihin.

LÄHTEET

Aaltonen, S., Heinonen, J., Valtonen, E. 2015. Maahanmuuttajayrittäjien palvelutarpeet ja yrittäjyyden edistäminen. Työ ja yrittäjyys 23/2015. Työ- ja elinkeinoministeriö.

Eronen A., Härmälä V., Jauhiainen S, Karikallio, H. , Karinen R., Kosunen A.,Laamanen, J-P, Lahtinen M. 2014. Maahanmuuttajien työllistyminen - Taustatekijät, työnhaku ja työvoimapalvelut. Työ- ja yrittäjyys 6/2014. Työ- ja elinkeinoministeriö.

Joronen, T. 2012. Maahanmuuttajien yrittäjyys Suomessa. Tutkimuksia 2012:2. Helsingin kaupungin tietokeskus. 155-168.

Laitinen, K., Jukarainen, P., Boberg, H. 2016. Maahanmuutto & turvallisuus – arvioita nykytilasta ja ennusteita tulevaisuudelle. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta, 19.2.2016.

Maahanmuuttovirasto 2016. Internetsivusto osoitteessa www.migri.fi. Luettu 22.3.2016.

Mattson, L., Kivilä, N 2012. Kansainvälinen Itä-Suomi. Itä-Suomen maahanmuuttostrategia 2017. Pohjois-Savo, Etelä-Savo ja Pohjois-Karjala. Elinvoimaa alueelle 7/2012. 22-25.

Pajatsalo, Antti. Haastattelu. Toimitusjohtaja. Uusyrityskeskus Dynamo. 3.3.2016.

Perustamisopas alkavalle yrittäjälle 2015. Alkavan yrittäjän opas osoitteessa: www.uusyrityskeskus.fi/neuvontamateriaalit.pdf. Suomen uusyrityskeskukset ry. Luettu 15.2.2016.

Sillanpää, Pekka. Haastattelu. Kehityspäällikkö. Etelä-Savon ELY-keskus. 17.3.2016.

Sutela, H., Larja, L. 2015. Ulkomaalaistaustaisessa väestössä paljon korkeasti ja paljon matalasti koulutettuja. 2.11.2015. Helsinki: Tilastokeskus. Osoitteessa: www.stat.fi/tup/maahanmuutto/art_2015-11-02_001.html

Työ- ja elinkeinoministeriö 2015. Seudulliset yrityspalvelut. Internetsivusto osoitteessa: www.tem.fi/yritykset/yritysten_kehittaminen/seudulliset_yrityspalvelut. Luettu 22.3.2016.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2015. Yritys-Suomi palveluiden kehittäminen. www.tem.fi/yritykset/yritysten_kehittaminen/yritys-suomi-palveluiden_kehittaminen. Luettu 23.3.2016.

Yle Etelä-Savo 2014. ”Maahanmuuttajille yrittäminen ja työn tekeminen uudessa yhteiskunnassa on jopa kantaväestöä tärkeämpää”. Osoitteessa: yle.fi/uutiset/sosiologian_tohtori_jussi_ronkainen_maahanmuuttajille_yrittaminen_ja_tyon_tekeminen_uudessa_yhteiskunnassa_on_jopa_kantavaestoa_tarkeampaa/7255691, luettu 23.3.2016.

Yritys-Suomi 2015. Yritys-Suomi internetsivusto soitteessa: www.yrityssuomi.fi. Luettu 17.3.2016.

Uusyrittyskeskukset Suomi 2015. Internetsivusto osoitteessa: www.uusyrittyskeskus.fi. Luettu 3.3.2016.

YRITTÄJYYDEN UUDET MUODOT: DIGITAALINEN NÄKÖKULMA

Mikhail Nemilentsev

I Johdanto

Yrittäjyyden käsite on muuttunut huomattavasti viime vuosina (Digital Entrepreneurship Monitor 2015; Kramer et al. 2007). Yrittäjät perustavat yhä enemmän pieniä palvelualan yrityksiä. Suuri osa palveluista tarjotaan verkossa tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen, jolloin yrityksen liiketoimintaa siirretään digitaaliseen todellisuuteen ja se muuttuu ainakin osittain verkkoliiketoiminnaksi (Digital Transformation of European Industry and Enterprises 2015). Nykyään myös tuotantoteollisuuden perinteiset yritykset erikoistuvat ja hyödyntävät digitaalisuutta yhä enemmän. Digitaalisia kanavia hyödyntävien yritysten määrä Euroopan unionin alueella on kuitenkin tällä hetkellä vähäinen, ja digitaalisen liiketoiminnan osalta on paljon käyttämätöntä potentiaalia. Muutos on hidasta, ja etenkin pk-yritykset ovat edelleen jäljessä digitaalisten kanavien hyödyntäjinä. Tähän on useita syitä aina johtajuudesta tietotaidon ja julkisen tuen puuttumiseen. Digitaalisen aikakauden hyödyt ovat kuitenkin moninaiset, ja digitaalisuus tarjoaa yrityksille paitsi kasvuväylän myös uusia markkina-alueita. Myös yhteiskunnalliset vaikutukset voivat olla tulevaisuudessa merkittävät esimerkiksi toimintojen tehostumisen ja saavutettavuuden paranemisen myötä.

Tähän artikkeliin sisältyy näkemyksiä yrittäjyydestä, liiketoiminnan digitaalisista palveluista ja tuotteista, uudenlaisista yrityksistä sekä Euroopan unionin strategisista suuntaviivoista liittyen digitaaliseen muutokseen ja digitaaliseen yrittäjyyteen. Lisäksi selvitetään tieto- ja viestintätekniikan roolia yritystoiminnan kehittämisessä sekä esitellään näkemyksiä yrittäjyydestä ja sen uusista muodoista erityisesti digitaalisesta näkökulmasta. Artikkelissa vertaillaan myös erilaisia lähestymistapoja yrittäjyyteen ja itsenäisen liiketoiminnan harjoittamiseen sekä sen jatkuvaan kehittämiseen. Lisäksi kuvataan lyhyesti digitaalisten teknologioiden käyttöä yritysten toiminnassa.

2 Digitaalinen yrittäjyys

International Data Corporationin (IDC) mukaan tieto- ja viestintätekniikan ala (ICT) tuottaa noin 4 triljoonaa euroa vuoteen 2020 mennessä (Methodology Outline 2013). Nykyään

digitaalitekniikka ohjaa yritysten kasvua yhä enemmän. EU-alueella toimiville yrityksille on kehitetty digitaalisten teknologioiden omaksumista edistäviä optimaalisia ehtoja.

Digitaalisen yrittäjyyden käsite sisältää uusia yrityksiä sekä muuttuvia, jo markkinoilla toimivia yrityksiä, jotka tuottavat lisäarvoa käyttämällä uusia digitaalisia teknologioita (Methodology Outline 2013). Digitaalisten yritysten keskeisimpiin ominaisuuksiin kuuluu sosiaalisen median eri ohjelmien, big datan, mobiilidatan sekä pilvipalvelujen hyödyntäminen liiketoiminnan parantamiseksi sekä yhteistyön parantamiseksi asiakkaiden ja muiden sidosryhmien kanssa (The digitalization of everything 2011). Digitaalisten teknologioiden avulla yrittäjät pystyvät luomaan nopeammin uusia liiketoimintamalleja ja uusia työpaikkoja sekä löytämään tulevaisuuden kasvumahdollisuuksia (Digital Entrepreneurship Monitor 2016).

Suomi, Ruotsi ja Tanska ovat EU:n selvityksen mukaan parhaiten onnistuneet tukemaan digitaalisia startup-yrityksiä sekä ylipäättään digitalisoimaan yritystoimintaa. Tämä johtuu lähinnä siitä, että näissä Pohjoismaissa on panostettu muita enemmän tutkimukseen, kehitykseen ja koulutukseen sekä luotu täten suotuisimmat olosuhteet digitalisaation edistämiseksi. Muiden EU-jäsenmaiden osalta tilanne on erittäin kirjava, ja Pohjois- sekä Keski-Euroopan maat (esimerkiksi Iso-Britannia ja Ranska) edustavat näistä kärkeä. Edellä mainituista uuden teknologian lähteistä hyödynnetään tällä hetkellä eniten pilvipalveluita, mobiilidataa ja sosiaalisen median eri ohjelmia. Big datan hyödyntäminen liiketoiminnassa on selvästi heikompaa (The Digital Entrepreneurship Scoreboard 2015).

Digitaaliset yritykset Euroopan unionissa

Edellä mainittujen digitaalisten teknologioiden omaksumisesta ja käyttämisestä riippuen EU-maissa toimivat yritykset voidaan jakaa neljään ryhmään. Ensimmäiseen ryhmään kuuluvat yritykset, jotka ovat aloittamassa digitaalisten teknologioiden omaksumista päivittäisessä toiminnassaan (digitaaliset aloittelijat). Toista ryhmää edustavat yritykset, jotka ovat jo omaksuneet vähintään yhden neljästä digitaalisesta teknologiasta (digitaaliset seuraajat). Kolmas ryhmä muodostuu vähintään kolme teknologiaa omaksuneista yrityksistä (digitaalisesti kypsät yritykset). Neljännen ryhmän yritykset hyödyntävät kaikkia neljää digitaalista teknologiaa (täysin digitaaliset yritykset). (Methodology Outline 2013.)

Yli 40 prosenttia EU-maissa toimivista yrityksistä on tällä hetkellä ei-digitaalisia yrityksiä, ja ne toimivat useimmiten rakennus-, kuljetus- ja varastointialoilla. Täysin digitaaliset yritykset edustavat EU:ssa vähemmistöä ja toimivat yleensä rahoitus-, hallinto- ja tukipalvelu- sekä ICT-aloilla. Euroopan komission raportin mukaan yritykset menettävät kasvumahdollisuuksiaan, koska ne eivät osaa täysin hyödyntää digitaalisen teknologian tarjoamia mahdollisuuksia liiketoiminnassaan. Raportissa mainitaan varsinkin pk-yritysten muutoshitaus; esimerkiksi vain 14 prosenttia pk-yrityksistä käyttää internetiä myyntikanavanaan. Yritysten tulisi nähdä digitaalisuuden mahdollistama kasvupotentiaali, ja esimerkiksi big datan hyödyntäminen liiketoiminnassa voisi parantaa yritysten tuottavuutta 5–10 prosentilla (Digital Transformation of European Industry and Enterprises 2015). Lisäksi digitaalisuuden hyödyntäminen voi luoda uusia työpaikkoja sekä edistää tätä kautta koko yhteiskunnan tuottavuutta ja yritysten kasvumahdollisuuksia. Komission raportissa nostetaan esille etenkin neljä sektoria, joissa digitaali-

suuden on nähty tuovan erittäin positiivisia vaikutuksia. Nämä alat ovat tuotantoteollisuus, terveydenhoito, luovat alat sekä koulutussektori. Esimerkiksi autoteollisuudessa tulevaisuus kuuluu digitaalisille tehtaille, joissa prosessit on automatisoitu ja eri tuotantosolut kommunikoivat keskenään. Terveydenhoidossa voidaan jo nyt nähdä enemmän esimerkiksi erilaisia mobiilisovelluksia sekä kasvavaa kiinnostusta ennaltaehkäisevää terveydenhoitoa kohtaan. Tällä sektorilla voidaan jatkossa saada aikaan suuria säästöjä, joskin tietojen salassa pidettävyys on tekijä, joka ainakin toistaiseksi hidastaa digitaalisten ratkaisujen kehittämistä. Yksi suurista kasvusektoreista on myös koulutusala, jossa esimerkiksi e-oppiminen ja pelillistäminen ovat jo lisänneet digitaalisuuden hyödyntämistä. Jatkossa digitaalisuudella on entistään tärkeämpi rooli, sillä asiakkaat (opiskelijat) ovat yhä suuremmassa määrin diginatiiveja ja odottavat myös koulutusorganisaatioiden olevan ajan hermolla. Myös joustavuus opintojen suorittamisessa voi olla tulevaisuudessa kilpailuvaltti esimerkiksi kansainvälisten opiskelijoiden houkuttelemiseksi. Vaikka tutkimusten valossa yritystoiminnan digitaalisuus on esimerkiksi Suomessa edennyt, on digitaalisuuden asteessa paljon haasteita yksittäisten yritysten osalta niin valtakunnallisesti kuin alueellisestikin. Etelä-Savossa on toteutettu Mikkelin seudun digipuntari (2014), jossa tutkittiin yritysten digitaalisuutta ja sen haasteita. Tutkimuksessa nousi esiin tässäkin artikkelissa mainittu digitaalisuuden hyödyntämisen vähäisyys; yrityksillä on kyllä kotisivut ja sosiaalista mediaa käytetään, mutta parannettavaa on edelleen. Edellytysten ja käytön välillä on nähty valtakunnallisestikin vallitsevan epäsuhde, jonka poistamiseksi tarvitaan niin tietoisuuden lisäämistä kuin uusien toimintatapojen omaksumista (Koskinen 2014).

Digitaalisen yrittäjyyden viiden pilarin käsitteellinen malli

Yleisesti tiedetään, että yrittäjyys on talouskasvun ja työllistämisen vahva ajuri. Yrittäjyyden kehittymistä edistävät toimintaympäristöön, tietotaidon saatavuuteen ja taloudelliseen infrastruktuuriin liittyvät tekijät (Methodology Outline 2013). EU:n Digital Entrepreneurship Monitor ohjelmassa kuvataan digitaalisten yritysten mittaamiseen kehitetty, viidestä pilarista muodostuva malli, joka voidaan jakaa edelleen kolmeentoista eri intervention alueeseen (Digital Entrepreneurship Monitor 2016). Kukin pilari kuvaa keskeisiä digitaaliseen yrittäjyyteen vaikuttavia tekijöitä EU:ssa.

Ensimmäinen pilari keskittyy digitaaliseen muutokseen, innovaatioihin ja kaupallistamiseen. Pilari kuvaa yritysten kykyä sisällyttää digitaalisia teknologioita toimintaansa sekä muuttaa sen myötä tuotteidensa ja palveluidensa valmistusmenetelmiä. Kehittämällä digitaalisten teknologioiden näkyvyyttä sekä uusien digitaalisten palveluiden ja ideoiden kaupallistamista pystytään rohkaisemaan startup-yrityksiä ja uusia, innovatiivisia yrityksiä, jotta ne kehittyisivät digitaalisiksi nopeammin ja vaivattomammin (Digital Entrepreneurship Monitor 2016).

Toinen pilari kuvaa digitaaliseen infrastruktuuriin ja liiketoimintaan liittyvien tekijöiden, kuten toimivien yhteyksien ja asiakkuudenhallintajärjestelmien, käyttöä liiketoiminnan harjoittamisessa. EU:n sisämarkkinoiden kehittyminen varsinkin sähköisen kaupankäynnin helpottamisen osalta on edelleen hidasta, sillä kansalliset säännöt ja normit ovat erilaisia. Sääntelyn yhtenäistämällä olisi varmasti positiivinen vaikutus digitaalisen liiketoiminnan kehittymiseen EU:n sisällä.

Kolmas pilari kuvaa erilaisten rahoitusinstrumenttien saatavuutta (Methodology Outline 2013). Pääomasijoitukset, lainat ja verotusaste vaikuttavat yritysten uudistumiskykyyn. Verotusjärjestelmällä on merkittävä vaikutus yritysten kasvuun, sillä digitaalisten teknologioiden omaksuminen riippuu osittain yritysverotuksesta ja myönnetystä verovapaudesta (Digital Entrepreneurship Monitor 2016).

Rahoituksen ja yhteisten markkinoiden lisäksi yrittäjillä tulisi olla riittävät IT-aidot (Kramer, Jenkins & Katz 2007). Digital Entrepreneurship Monitor -mallin neljännen pilarin mukaan yritysten digitaalisuuden astetta voidaan mitata myös sillä, kuinka paljon yritykset palkkaavat IT-henkilöstöä, kuinka paljon koulutusta IT-osaamiseen (henkilöstön osaamisen kehittämiseen) tarjotaan ja mikä on ylipäätään IT-osaajien koulutustaso. Yleisellä tasolla voidaan todeta, että yritykset, jotka harjoittavat e-liiketoimintaa, useimmiten myös palkkaavat enemmän IT-osaajia ja kouluttavat työntekijöitään (Digital Entrepreneurship Scoreboard 2015).

Viidennen pilarin muodostaa digitaalisen yrittäjyyden kulttuuri. Jotta digitaalisen yrittäjyyden myönteinen imago vahvistuu, tarvitaan tuettua digitaalisen yrittäjyyden kulttuuria ja sen edistämistä eri keinoin.

Mallin kautta kerättyjen tulosten perusteella voidaan todeta, että EU-maissa on vielä tehtävää yrityksille suotuisien olosuhteiden luomisessa digitaalisuuden näkökulmasta. Parannettavaa on kaikkien edellä kuvattujen eri osioiden eli pilareiden osalta. Kuten jo aikaisemmin tässä artikkelissa todettiin, digitalisaation myötä on saavutettavissa kasvua, ja etenkin pk-yritysten liiketoimintaolosuhteisiin tulisi kiinnittää huomiota, jotta digitaalisten kanavien käyttö mahdollistettaisiin esimerkiksi erilaisten rahoitusinstrumenttien avulla.

Digitaalinen yrittäjyys ja EU:n digitaalinen politiikka

Digitaaliseen yrittäjyyteen liittyvässä raportissa (Digital Transformation of European Industry and Enterprises 2015) esitetään kolmetoista suositusta, jotka edistävät digitaalista muutosta eurooppalaisessa teollisuudessa ja yrityksissä. Nämä suositukset liittyvät neljään eri osa-alueeseen: johtaminen ja yhteistyö, luottamuksen rakentaminen, paremmat taidot ja tuki sekä paremmat toimintatavat ja sääntely. Osa-alueita kuvataan seuraavassa hieman tarkemmin.

Johtamisen ja yhteistyön kehittäminen perustuu innostavaan poliittiseen johtajuuteen, valtakunnallisiin digitaalisiin transformaatiotavoitteisiin sekä uusista digitaalisista osaamiskeskuksista muodostuvaan yleiseurooppalaiseen verkostoon (Digital Entrepreneurship Monitor 2016). Luottamus vuorostaan rakentuu teknologisten alustojen tarjoajien ja eurooppalaisten yritysten väliselle vuoropuhelulle sekä monialaisille standardeille. Esimerkiksi terveydenhoitoalalla yksi merkittävimmistä digitaalista transformaatiota hidastavista seikoista on alan dataan liittyvän yhteisen standardin puuttuminen. Kehitystä parempaan on toki tapahtunut, mutta uudistukset etenevät liian hitaasti. Parempien taitojen ja lisätuen saamiseksi pitäisi luoda uusia rahastoja ja ohjelmia, edistää digitaalisen johtajuuden merkitystä sekä muuttaa perinteistä koulutusta enemmän digitaalisiksi koulutukseksi. Jo nyt on nähtävissä tarvetta uusille, digitaalisuuteen erikoistuneille asiantuntijoille, ja tämä tulisi huomioida paremmin taitojen kehittämisessä. Paremmat säännöt ja selkeämmät toimintatavat saadaan, kun EU:n taloutta modernisoidaan digitaalisesta näkökulmasta. EU:n komissioon tulisi raportin mukaan muodostaa

pysyvä observatorio, jonka tehtävänä olisi varmistaa, ettei vireillä olevassa lainsäädännössä ole tarpeettomia, yritysten digitaalisuuden kehittämistä haittaavia esteitä. Lisäksi poliitikkojen ja muiden viranomaisten tulisi osallistua niin sanottuihin digitaalisiin boot campeihin, jotta ymmärrys digitaalisuudesta lisääntyisi ja sääntelyä voitaisiin tätä kautta jatkossa kehittää digitaalisuusmyönteisemmäksi. Tähän liittyy myös eri sidosryhmien (mukaan lukien yritysten) mielipiteiden ja ideoiden parempi huomioiminen (Digital Transformation of European Industry and Enterprises 2015).

Eurooppalaisten yritysjohtajien täytyy ensin ymmärtää, mitä etuja digitaalisella yritystoiminnalla on ja paljonko he voivat menettää kehittämällä perinteisiä teknologioita digitalisoinnin kustannuksella. Tarvitaan siis osaavia johtajia, jotka pyrkivät muuttamaan yrityksiansä digitaalisiksi edelläkävijöiksi (Picard 2011). Sopiva alusta digitaalisille yrityksille voisi olla esimerkiksi älykaupunki (Digital Transformation of European Industry and Enterprises 2015). Esimerkki tällaisesta on Dublin, jossa digitaalisuutta on kehitetty systemaattisesti. Kaupungissa oivallettiin, ettei poliittinen tahtotila yksistään riitä, vaan mukana kehittämisessä täytyy olla niin hallinto, koulutus, kansalaiset kuin yrityksetkin. Yritysten tueksi on luotu muun muassa yrityskiihdyttämötiimi. Lisäksi uusien ja vanhojen yritysten välille on onnistuttu rakentamaan yhteistyötä, jossa yritykset oppivat toinen toisiltaan. Tämän lisäksi kaupungissa on vahva tahto tukea tutkimusta ja yritysten kasvua sekä kehittää avointa dataa ja kaupungin infrastruktuuria digitalisaation kautta.

Yksi menestystekijä voi olla myös resurssija, ideoita ja tietoja täynnä oleva reservi eli pooli (Kramer, Jenkins & Katz 2007). Paikalliset pienet yritykset voivat oppia käyttämään digitaalisia teknologioita hyödyntämällä suurempien yritysten jakamia esimerkkejä, jolloin tietotaidon levittäminen toteutuu. Sen lisäksi suuret yritykset voivat osallistaa muun muassa startup- ja pk-yrityksiä sekä sosiaalisia yrityksiä innovaatioprosesseihin (The digitalization of everything 2011).

3 Asiantuntijanäkemykset digitalisaatiosta ja yrittäjyydestä

Tätä artikkelia varten tehtiin asiantuntijahaastattelu, jossa Mikkelin ammattikorkeakoulun sähköisen arkistoinnin ja digipalvelujen asiantuntija jakoi näkemyksiään yrittäjyydestä ja yrittäjyyden uusista muodoista. Asiantuntijahaastattelussa hyödynnettiin Digital Entrepreneurship Monitor -mallissa esitettyä seitsemää aihealuetta (Digital Entrepreneurship Monitor 2015):

- (1) digitaalinen tietopohja ja ICT-markkinat
- (2) digitaalinen liiketoimintaympäristö
- (3) yrityksen mahdollisuudet hakea ja käyttää ulkoista rahoitusta
- (4) digitaalinen osaaminen ja e-johtaminen
- (5) yrittäjyyden ja e-yrittäjyyden kulttuurien eroavaisuus
- (6) digitaalinen muutos liiketoiminnassa
- (7) ICT-alan startup-yritykset ja niiden liiketoiminnan kehittäminen.

Haastattelussa nousi esille, että liiketoiminnan digitalisaatio perustuu teknologian nopeaan ja laajaan kehitykseen sekä sen alhaiseen hintaan ja helppokäyttöisyyteen. Lisäksi kilpailu kiristyy markkinoilla, ja moni yritys pyrkii kehittämään omia tuotteitaan ja palveluitaan yhä nopeammin. Liiketoiminnan näkökulmasta kilpailijat ovat digitalisoituneet, mikä luo painetta muille markkinoilla toimiville. Startup-yritykset ovat ryhtyneet suoraan teknologiayrityksiksi, ja näin digitalisaatio kehittyy. Digitalisaatio on toimintamallin ja sen käyttämisen sekä prosessien muutos. Se on liiketoimintaa laajempi käsite, sillä kyse on myös muutoksesta laajemmin yhteiskunnassa. Digitalisaatio ja digitaaliset keinot vaikuttavat myös muun muassa työn laatuun ja työprosesseihin. Lisäksi työvälineet ovat muuttuneet koko ajan helppokäyttöisemmiksi, IT-keskeisiksi välineiksi.

Haastattelun asiantuntijan mukaan yksi digitalisaation vaikutuksista on oikeastaan ollut teknologian demokratisoituminen. Tieto on tehty helposti saatavaksi, ja tiedon käytettävyys on parantunut. Liiketoiminnasta puolestaan digitalisaatio on tehnyt helpompaa, nopeaa ja vaiattomampaa.

Digitalisaation aikakaudella yrittäjiin ja työntekijöihin kohdistetaan myös erilaisia osaamisvaatimuksia. Yrittäjänä pitäisi oikeastaan olla generalisti, joka ymmärtää digitalisaatioon liittyvän terminologian ja pystyy siten kommunikoimaan tehokkaasti. Yrittäjän pitää kehittää kykyään kokeilla asioita nopeasti ja selvittää, mikä on oleellista jonkin tietyn asian edistämiseksi.

Haastateltavan mielestä yhteistä digitaalista kulttuuria ei ole vielä olemassa, mutta kehitteillä on tietynlainen yrityskulttuuri, joka edistää digitaalisuuden opettelua sekä digitaalista ymmärrystä työprosesseista, kilpailijoista ja yritystoiminnasta ylipäätään. Haastateltava mainitsi lisäksi, että valtaosa startup-yrityksistä on jo tavalla tai toisella ICT-alan startup-yrityksiä, niin sanottuja ”born global – born digital” -tyyppisiä toimijoita. Näiden yritysten arvoketju perustuu täysin digitaalisiin kilpailukeinoihin.

Yrityksen toiminnan tehokkuus ja käytettävyys näyttävät sen, miten palveluita kehitetään ja mitä palveluiden ja tuotteiden kehittämiseksi on tehtävä. Lisäksi asiakasryhmät muuttuvat, kun järjestelmät ja palvelut kehittyvät helppokäyttöisemmiksi.

Haastattelun lopussa haastateltava esitti suomalaisen teknologiasarjayrittäjän Taneli Tikan lainauksen, joka sopii hyvin digitalisaation aikakauteen: ”Kehitys kehittyy joka tapauksessa. Voit päättää, johdatko sitä vai seuraatko perässä.”

4 Johtopäätökset

Pk-yrityksiä pidetään Euroopan talouden tärkeimpänä osana. Eurooppalaisten pk-yritysten digitalisoitumisen alhainen taso vaikuttaa negatiivisesti digitaalisen yrittäjyyden kehittymiseen EU:ssa. EU:n alueella on tällä hetkellä verraten vähän mikro- ja pk-yrityksille tarkoitettuja, digitaalista yrittäjyyttä edistäviä ohjelmia, eikä mikro- ja pk-yritysten kehittämistarpeita oteta riittävästi huomioon kasvu- ja suuryrityksiin verrattuna. Yrittäjien parempi tietämys digitaalisuuden moninaisista mahdollisuuksista voisi luoda lisäarvoa yrityksille ja aktivoida myös kestävästä kasvusta. Tarvittaisiin myös erilaisia rahastoja, ohjelmia ja interventiopolitiikkoja sekä

ekosysteemi, jossa yritykset voivat jakaa tietoja ja ideoitaan keskenään. Ekosysteemin aktiivisimmaksi jäseneksi voisi nousta esimerkiksi EU:n korkeakoulujen yhdistys, joka voisi auttaa kokoamaan yhteen erilaisia sidosryhmiä, kuten nuoria tai vakiintuneita yrittäjiä, innovaatioita edistäviä yrityksiä sekä yrityshautomoja. Digitaaliset markkinat poistavat pienten yritysten välisiä esteitä ja edistävät niiden globaalia kasvua helpommalla ja kustannustehokkaammalla tavalla. Pääomasijoittajilla on myös keskeinen rooli digitaalisen yrittäjyyden edistämässä, sillä he toimivat digitaalisessa ekosysteemissä siltana muiden sijoittajien ja yritysten välillä.

Digitaalisia yrityksiä kutsutaan ennakkoluulottomiksi, dynaamisiksi, terävä-älyisiksi ja nopeasti reagoiviksi. Nämä yritykset tarvitsevat menestyksekkääseen liiketoimintaan dynaamisen ja avoimen toimintaympäristön. Aloittaville yrityksille täytyy tarjota mahdollisuuksia digitalisaation hyödyntämiseen esimerkiksi rahastojen ja muiden erilaisten tukimuotojen kautta, jotta yhä useampi alkava yrittäjä lähtisi rakentamaan liiketoimintaansa digitaalisesti heti alusta alkaen. Digitaalisuus voi tarjota uusia mahdollisuuksia myös tässä julkaisussa erityisesti esille nostettujen maahanmuuttajien yritysideoihin sekä madaltaa osaltaan yrittäjäksi ryhtymisen kynnyksiä. Digitaalisuus voi avata markkinakanavia myös maahanmuuttajien kotimaihin sekä tarjota näin mahdollisuuden vientiin ja/tai tuontiin sekä yritysten kansainvälistymiseen ja kasvuun.

Digitaalinen teknologia luo uusia mahdollisuuksia, mutta digitaalisen ympäristön myötä tarvitaan myös uudenlaisia yrittäjiä. ICT-taitojen lisäksi digitaalisten yrittäjien täytyy kehittää myös johtamistaitojaan yritystensä muuttamiseksi ja lisäarvon luomiseksi asiakkaille. Digitalisaatio luo pakostakin uudenlaisen, verkottuneen yhteiskunnan, joka toimii monilla eri tasoilla. Parhaimmillaan digitalisaatio luo mahdollisuuksia sekä synnyttää uusia yrityksiä ja liiketoimintamahdollisuuksia ympäri maailmaa. Yritysten on kuitenkin oltava myös hereillä ja valmiita uudistumaan, sillä digitalisaation myötä asiakkaiden valinnan mahdollisuuden kasvavat ja kilpailu lisääntyy. Kaiken kaikkiaan voidaan todeta, että digitaalisten yrittäjien menestys riippuu vahvasti koko digitaalisesta ekosysteemistä ja sen kehitymisestä.

LÄHTEET

Digital Entrepreneurship Monitor 2016. WWW-dokumentti. <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/dem/monitor/> Päivitetty 01.2.2016. Luettu 5.3.2016.

Digital Entrepreneurship Scoreboard 2015. WWW-dokumentti. <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/14680>. Luettu 5.5.2016.

Digital Transformation of European Industry and Enterprises. A report of the Strategic Policy Forum on Digital Entrepreneurship 2015. WWW-dokumentti. http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=8188. Luettu 5.11.2015.

Framework conditions for success of EU digital enterprises 2014. Work package 3. WWW-dokumentti: <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/dem/sites/default/files/page-files/WP3%20Framework%20conditions%20for%20success%20Final%20v1.0%20Website.pdf>. Luettu 20.5.2016.

Koskinen, M. 2014. Mikkelin seudun digipuntari. Pilottitutkimuksen raportti. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/85982/MAMK_A97.pdf?sequence=1. Luettu 20.5.2016.

Kramer, W.J., Jenkins, B., & Katz, R.S. 2007. The Role of the Information and Communications Technology Sector in Expanding Economic Opportunity. Economic Opportunity Series. Cambridge, MA: Harvard University.

Lampi, Mikko 2016. Tutkimuspäällikkö. Mikkelin ammattikorkeakoulu Oy. Haastattelu 11.4.2016.

Methodology Outline to Identify Framework Conditions for Success 2013. Workpackage 3. Del.3.1_methfwconditions_V1.0. WWW-dokumentti: https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/dem/sites/default/files/page-files/Del.3.1_methfwconditions_V1.0.pdf. No updating information. Luettu 29.03.2016.

Picard, R.G. 2011. Mapping digital media: digitalization and media business models. Open Society Foundation. London. WWW-dokumentti. <https://www.opensocietyfoundations.org/sites/default/files/digitization-media-business-models-20110721.pdf>. Päivitetty 18.7.2011. Luettu 5.11.2015.

The digitalization of everything 2011. How organisations must adapt to changing consumer behavior. Ernst & Young. London. WWW-dokumentti. [http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/The_digitisation_of_everything_-_How_organisations_must_adapt_to_changing_consumer_behaviour/\\$FILE/EY_Digitisation_of_everything.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/The_digitisation_of_everything_-_How_organisations_must_adapt_to_changing_consumer_behaviour/$FILE/EY_Digitisation_of_everything.pdf). Luettu 5.11.2015.

Julkaisija: Mikkelin Ammattikorkeakoulu Julkaisusarja:
D Vapaamuotoisia julkaisuja | Free-form Publications | 70

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020